

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2010. október 14.*

Tartalomjegyzék

I	– A jogvita előzményei	I - 9607
II	– Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a megtámadott ítélet	I - 9615
III	– A felek kérelmei	I - 9618
IV	– A fellebbezésről	I - 9620
A	– Az elfogadhatóságról	I - 9620
B	– Az ügy érdeméről	I - 9622
1.	Előzetes észrevételek	I - 9624
2.	Az első jogalapról, amely a fellebbező tevékenységének a RegTP mint illetékes nemzeti szabályozó hatóság általi szabályozása során elkövetett téves jogalkalmazáson alapul	I - 9631
a)	Az első jogalap első, a jogsértés betudhatóságával kapcsolatos részéről	I - 9631
i.	A megtámadott ítélet	I - 9631
ii.	A felek érvei	I - 9635
iii.	A Bíróság álláspontja	I - 9639
b)	Az első jogalap második, a bizalomvédelem elvével kapcsolatos részéről	I - 9645
i.	A megtámadott ítélet	I - 9645

* Az eljárás nyelve: német.

ii.	A felek érvei	I - 9646
iii.	A Bíróság álláspontja	I - 9647
c)	Az első jogalap harmadik, az EK 82. cikk megsértésének szándékos vagy gondatlan voltával kapcsolatos részéről.....	I - 9649
i.	A megtámadott ítélet	I - 9649
ii.	A felek érvei	I - 9651
iii.	A Bíróság álláspontja	I - 9653
d)	Az első jogalpra vonatkozó következtetések	I - 9658
3.	A második jogalapról, amely az EK 82. cikk alkalmazásakor elkövetett téves jogértelmezésen alapul	I - 9658
a)	A megtámadott ítélet	I - 9658
b)	A második jogalap első, az EK 82. cikk szerinti visszaélés megállapításakor az árpréskritérium relevanciájával kapcsolatos részéről.....	I - 9667
i.	A felek érvei	I - 9667
ii.	A Bíróság álláspontja	I - 9669
c)	A második jogalap második, az árprés kiszámítási módszerének megfelelő mivoltával kapcsolatos részéről.....	I - 9679
i.	A hasonlóan hatékony versenytárs kritériumának téves alkalmazására alapított kifogásról.....	I - 9679
–	A felek érvei	I - 9679
–	A Bíróság álláspontja	I - 9682
ii.	Az árprés kiszámításánál a hírközlési szolgáltatások és az egyéb távközlési szolgáltatások figyelmen kívül hagyásával elkövetett téves jogalkalmazáson alapuló kifogásról	I - 9684
–	A felek érvei	I - 9684
–	A Bíróság álláspontja	I - 9689

d)	A második jogalap harmadik, az árprés hatásaival kapcsolatos részéről	I - 9697
	i. A felek érvei	I - 9697
	ii. A Bíróság álláspontja	I - 9698
e)	A második jogalpra vonatkozó következtetések	I - 9702
4.	A harmadik jogalapról, amely a bírság kiszámításakor a díjszabályozás nem megfelelő figyelembevételével elkövetett téves jogalkalmazáson alapul	I - 9702
	a) A megtámadott ítélet	I - 9702
	b) A felek érvei	I - 9705
	i. A harmadik jogalap első, a jogsértés súlyos mivoltával kapcsolatos részéről	I - 9706
	– A felek érvei	I - 9706
	– A Bíróság álláspontja	I - 9707
	ii. A harmadik jogalap második, a díjszabályozás mint enyhítő körülmény nem megfelelő figyelembevételével kapcsolatos részéről	I - 9710
	– A felek érvei	I - 9710
	– A Bíróság álláspontja	I - 9711
	iii. A harmadik jogalap harmadik, a jelképes bírság kiszabásával kapcsolatos részéről	I - 9712
	– A felek érvei	I - 9712
	– A Bíróság álláspontja	I - 9713
	c) A harmadik jogalpra vonatkozó következtetések	I - 9715
V	– A költségekről	I - 9715

A C-280/08. P. sz. ügyben,

a Bíróság alapokmányának 56. cikke alapján 2008. június 23-án benyújtott fellebbezése tárgyában,

a **Deutsche Telekom AG** (székhelye: Bonn [Németország], képviselik: U. Quack, S. Ohlhoff és M. Hutschneider Rechtsanwälte)

fellebbezőnek

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselek: K. Mojzesowicz, valamint W. Mölls és O. Weber, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes az elsőfokú eljárásban,

támogatják:

a **Vodafone D2 GmbH**, korábban Vodafone AG & Co. KG, korábban Arcor AG & Co. KG (székhelye: Eschborn [Németország], képviseli: M. Klusmann Rechtsanwalt)

a **Versatel NRW GmbH**, korábban Tropolys NRW GmbH, korábban CityKom Münster GmbH Telekommunikationsservice és a TeleBeL Gesellschaft für Telekommunikation Bergisches Land mbH (székhelye: Essen [Németország]),

az **EWE TEL GmbH** (székhelye: Oldenburg [Németország]),

a **HanseNet Telekommunikation GmbH** (székhelye: Hamburg [Németország]),

a **Versatel Nord GmbH**, korábban Versatel Nord-Deutschland GmbH, korábban KomTel Gesellschaft für Kommunikations- und Informationsdienste mbH (székhelye: Flensburg [Németország]),

a **Net Cologne Gesellschaft für Telekommunikation mbH** (székhelye: Köln [Németország]),

a **Versatel Süd GmbH**, korábban Versatel Süd-Deutschland GmbH, korábban tesion Telekommunikation GmbH (székhelye: Stuttgart [Németország]),

a **Versatel West GmbH**, korábban Versatel West-Deutschland GmbH, korábban Versatel Deutschland GmbH & Co. KG (székhelye: Dortmund [Németország])

(képviseli őket: N. Nolte Rechtsanwalt)

beavatkozók az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: J.N. Cunha Rodrigues tanácselnök, A. Arabadjiev, U. Löhmus, A. Ó Caoimh (előadó) és P. Lindh bírák,

főtanácsnok: J. Mazák,
hivatalvezető: Fülöp B. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. november 25-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2010. április 22-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- ¹ Fellebbezésében a Deutsche Telekom AG az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága T-271/03. sz., Deutsche Telekom kontra Bizottság ügyben 2008. április 10-én hozott ítéletének (EBHT 2008., II-477. o., a továbbiakban: megtámadott ítélet) hatályon kívül helyezését kéri, amelyben az Elsőfokú Bíróság elutasította az EK-Szerződés 82. cikkének alkalmazására vonatkozó eljárásról szóló, 2003. május 21-i 2003/707/EK bizottsági határozat (COMP/C 1/37.451., 37.578., 37.579. sz. ügyek – Deutsche Telekom AG, HL L 263., 9. o.; a továbbiakban: vitatott határozat) megsemmisítése iránti kérelmét.

I – A jogvita előzményei

- ² A jogvita alapját képező tényállást az Elsőfokú Bíróság a következőképpen ismertette a megtámadott ítélet 1–24. pontjában:

„1. A felperes, a Deutsche Telekom AG, az inkumbens távközlési szolgáltató Németországban. [...]

2. A felperes üzemelteti a helyhez kötött német telefonhálózatot. A távközlési piacok teljes liberalizációját megelőzően törvényes monopóliuma volt a vezetékes távközlési szolgáltatások előfizetők részére történő nyújtására. Az 1996. július 25-i Telekommunikationsgesetz (a távközlésről szóló német törvény, a továbbiakban: TKG, BGBl. 1996. I., 1120. o.) hatálybalépése, 1996. augusztus 1-je óta Németországban liberalizált az infrastruktúra üzemeltetésének és a távközlési szolgáltatások nyújtásának piaca. Azóta a felperes e két piacon, eltérő mértékben ugyan, de kénytelen más szereplők versenyével szembenézni.

3. A felperes helyi hálózatainak mindegyike az előfizetők felé több helyi hurkot foglal magában. A »helyi hurok« kifejezés azt a fizikai kapcsolatot takarja, amely a nyilvános, helyhez kötött telefonhálózaton belül az előfizetőnél lévő hálózati végpontot köti össze az üzemeltető helyi központjával vagy azzal egyenértékű más berendezésével.

4. A felperes biztosítja a helyi hurkokhoz való hozzáférést mind a többi szolgáltatónak, mind az előfizetőknek. Ami tehát a felperes hozzáférési szolgáltatásait és díjait illeti, meg kell különböztetni azokat a helyi hálózathoz való hozzáférési szolgáltatásokat, amelyeket a felperes versenytársainak nyújt (a továbbiakban: [a helyi hurokhoz való] nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások), és azokat, amelyeket az előfizetőinek nyújt (a továbbiakban: kiskereskedelmi hozzáférési szolgáltatások).

I – [A helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások]

5. A szövetségi postai és távközlési miniszter [...] 1997. május 28-i 223a. sz. határozatával kötelezte a felperest, hogy 1997 júniusától a helyi hurokhoz való teljesen átengedett hozzáférést biztosítson versenytársainak.

6. Ami a felperes által nyújtott, [helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások] díját illeti, ez két részből áll, egyrészt egyhavi előfizetési díjból, másrészt egy kezdeti előfizetési díjból. [...]

7. A felperes által nyújtott [helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások] díját a TKG 25. cikkének (1) bekezdése értelmében a Regulierungsbehörde für Telekommunikation und Post (távközlési és postaügyi szabályozási hatóság, a továbbiakban: RegTP) hagyja előzetesen jóvá.

8. A RegTP ennek kapcsán megvizsgálja, hogy a felperes által a [helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások] tekintetében ajánlott díjak megfelelnek-e a TKG 24. cikkében meghatározott feltételeknek. A TKG 24. cikkének (1) bekezdése értelmében »[a] díjaknak a hatékony szolgáltatásnyújtás költségein kell alapulniuk«. [...]

[...]

II – Az előfizetői hozzáférési szolgáltatások

10. Ami az előfizetői hozzáférési szolgáltatást illeti, a felperes két alapszolgáltatást kínál, egyrészt a hagyományos analóg vonalat [...] és a keskeny sávú digitális vonalat [...]. A felperes rendelkezésére álló hagyományos réz érpáron ezek az előfizetők csatlakozását lehetővé tevő alapszolgáltatások nyújthatóak (keskeny sávú kapcsolatok). A felperes ugyanakkor széles sávú kapcsolatot is kínál az előfizetőknek ([...] ADSL), amihez azonban fejlesztenie kellett a létező [keskeny sávú]

hálózatokat, hogy azok alkalmasak legyenek széles sávú szolgáltatás nyújtására, mint amilyen a gyors internet-hozzáférés.

[...]

12. A [felperes által a kiskereskedelmi hozzáférési szolgáltatások tekintetében alkalmazott ár] két részből áll, egy – a vonalak minőségétől és a nyújtott szolgáltatástól függő – havi előfizetési díjből, másrészt egy kezdeti előfizetési díjből, melyet a csatlakozás kiépítéséért vagy a vonal átvételéért kell fizetni [...]

A – Az analóg előfizetői vonalak [...] és a keskeny sávú digitális vonalak [...] díjai

13. Az analóg előfizetői vonalakhoz és a keskeny sávú digitális vonalakhoz] való hozzáférés díjai ársapka-szabályozás hatálya alatt állnak. A TKG 27. cikke (1) bekezdésének második mondata és 25. cikkének (1) bekezdése [...] értelmében a felperes hálózatához való hozzáférés és a telefonhívások díja az egyes szolgáltatások tekintetében nem egyedileg került meghatározásra azok költségei alapján, hanem azt több szolgáltatás tekintetében együttesen határozták meg, a különböző szolgáltatásokat kosarakba rendezve.
14. [...] A RegTP a szóban forgó rendszert 1998. január 1-jétől alkalmazta. Ekkor a RegTP két kosarat határozott meg, az egyik az egyéni, a másik pedig az üzleti felhasználók számára nyújtott szolgáltatásokat tartalmazta. Mindkét kosár egyaránt magában foglalta a kiskereskedelmi hozzáférési szolgáltatásokat [...] és a felperes távközlési szolgáltatásainak teljes palettáját, így a helyi, a regionális, a távolsági és a nemzetközi telefonhívásokat is.

[...]

17. A [szövetségi postai és távközlési miniszter] 1997. december 17-i határozata értelmében a felperesnek az egyes kosarak árait 4,3%-kal kellett csökkentenie 1998. január 1-je és 1999. december 31. között (első ársapkaidőszak). Ezen első időszak végén, 1999. december 31-én, a RegTP 1999. december 23-i határozatával a kosarak összetételét lényegében változatlanul hagyta, és 5,6%-os árcsökkentést írt elő a 2000. január 1-je és 2001. december 31. közötti időszakra (második ársapkaidőszak).

18. E kötelező árcsökkentésre vonatkozó előírások keretei között a felperes az egyes kosarak egyes elemeinek díjait a RegTP előzetes jóváhagyásával módosíthatta. [...] A szabályozás tehát lehetővé tette egy adott kosár egy vagy több elemére vonatkozó díj emelését, feltéve hogy a kosárra vonatkozó legmagasabb árat nem lépték át. [...]

19. A két első ársapkaidőszak folyamán [1998. január 1-je és 2001. december 31-e között] a felperes az előírtnál erőteljesebben csökkentette a két kosárra vonatkozó kiskereskedelmi árait. Ezek az árcsökkentések alapvetően a telefonhívás díjaira vonatkoztak. Az analóg vonalak kiskereskedelmi díja [...] ezzel szemben változatlan maradt a két ársapkaidőszak alatt [...]. Ami a [keskeny sávú digitális] vonalak kiskereskedelmi árát illeti, a felperes ezen időszak alatt csökkentette a havi előfizetési díjat [...].

20. 2002. január 1-je óta új ársapka-szabályozás létezik [...]. Az új rendszerben az egyéni és az üzleti felhasználók számára nyújtott szolgáltatások tartalmazó addigi két kosarat négy kosár váltotta fel, amely a következő szolgáltatásokat foglalta

magában: előfizetői vonalak (A. kosár), helyi telefonhívások (B. kosár), belföldi távolsági telefonhívások (C. kosár) és nemzetközi telefonhívások (D. kosár).

21. 2002. február 15-én a felperes jelezte a RegTP felé, hogy 0,56 euróval emelni kívánja az analóg és a [keskeny sávú digitális] vonalak havi előfizetési díját. A RegTP [...] jóváhagyta az áremelést.
22. 2002. október 31-én a felperes a kiskereskedelmi ár újabb emelésére vonatkozó kérelmet terjesztett elő. Ezt a kérelmet a RegTP [...] részben elutasította. [...]

B – Az ADSL [...] vonalak díjai

23. Az ADSL [...] díjakra nem vonatkozik ársapka-szabályozás. A TKG 30. cikke értelmében e díjak utólagos felülvizsgálat tárgyát képezhetik.
24. 2001. február 2-án, miután a felperes versenytársaitól több panasz érkezett, a RegTP utólagos vizsgálatot indított a felperes ADSL díjaival összefüggésben annak megállapítása érdekében, hogy nem került-e sor adott esetben a német versenyjogi szabályokkal ellentétes veszteséges értékesítésre. A RegTP 2002. január 25-én zárta le a vizsgálatot, miután megállapította, hogy a felperes által 2002. január 15-én bejelentett áremelés nem alapozza meg a veszteséges értékesítés gyanúját.”

- 3 A fellebbező versenytársai által 1999 folyamán benyújtott panaszok alapján az Európai Közösségek Bizottsága elfogadta a vitatott határozatot, amely – különösen (57), (102), (103) és (107) preambulumbekkezdésében – felrója a fellebbezőnek, hogy visszaélészerű magatartást tanúsított, amely a helyi hurokhoz való hozzáférés nagykereskedelmi ára és az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi ára közötti indokolatlan különbségből eredő „árpréshatás („margin squeeze”, a továbbiakban: árprés) formájában jelent meg.
- 4 Ezen árprést illetően az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 38. pontjában a vitatott határozat (102)–(105) preambulumbekkezdésének szövegére emlékeztet, amely a következőket állapítja meg:

„(102) [Árprés] áll fenn, amennyiben [a felperesnek] a [helyi hurokhoz való hozzáférési szolgáltatásokért fizetendő] havi és kezdeti előfizetési díj [...] nagykereskedelmi ár[a] annyira magas, hogy a versenytársak kénytelenek előfizetőik számára magasabb árakat szabni, mint amekkorát [a felperes] szab előfizetői számára ugyanazon szolgáltatások tekintetében. Amennyiben a [helyi hurokhoz való hozzáférési szolgáltatásokért fizetendő] nagykereskedelmi ár magasabb a [z előfizetői hozzáférési szolgáltatásokért fizetendő] kiskereskedelmi ár-nál, [a felperes] versenytársai semmiféleképpen sem tehetnek szert nyereségre, még akkor sem, ha legalább annyira hatékonyan működnek, mint [a felperes], mivel a [felperesnek a helyi hurokhoz való hozzáférési szolgáltatásokért] fizetendő nagykereskedelmi áron felül viselniük kell egyéb költségeket is (marketing, számlázás, díjbeszedés, stb.).

(103) Azzal, hogy az előfizetői számára szabott kiskereskedelmi árnál magasabb [nagykereskedelmi] díjat szab versenytársai számára a helyi hurokhoz való hozzáférés[i szolgáltatásokért], [a felperes] megakadályozza, hogy a versenytársak a távközlési szolgáltatás mellett helyi hurkon keresztül nyújtott hozzáférést is biztosítsanak. [...]

(104) [A felperes] álláspontja szerint jelen körülmények között az [árprés formájában megjelenő] visszaélésszerű árképzés bizonyítása már csak azért is kizárt, mivel a [a helyi hurokhoz való hozzáférési szolgáltatások] nagykereskedelmi díja[i]t a RegTP kötelező jelleggel állapítja meg. [...]

(105) Ellentétben [a felperes] állításával, a jelen ügyben megállapítható az [az árprés] ért felelős visszaélésszerű magatartás. Az összefüggő piacokon, ahol a versenytársak az inkumbens szolgáltatótól vásárolnak [a helyi hurokhoz való] nagykereskedelmi hozzáférést, és kénytelenek ezt tenni, ha meg akarják vetni a lábukat a termékek vagy szolgáltatások [kiskereskedelmi] piacán, igenis jelentkezhet [árprés] a [a helyi hurokhoz való hozzáférés] szabályozott nagykereskedelmi ára és az [előfizetői hozzáférési szolgáltatások] kiskereskedelmi ára között. Az [árprés] bizonyításához elegendő az, hogy a két árszint között olyan különbség legyen, amely versenykorlátozó hatású. [...].”

5 A vitatott határozat 1. cikkének értelmében a Bizottság így megállapította, hogy „[a felperes] 1998 óta megsérti az EK-Szerződés 82. cikkének a) pontját azzal, hogy versenytársai és előfizetői számára tisztességtelen használatbavételi díjat és havi előfizetési díjat szabott a helyi hurokhoz való hozzáférésért, és ezzel jelentősen korlátozza a versenyt a helyi hurokhoz való hozzáférés piacán”.

6 E határozat 3. cikke értelmében a Bizottság a fellebbezővel szemben 12,6 millió euró összegű bírságot szabott ki e jogsértésért.

II – Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- 7 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2003. július 30-án benyújtott keresetlevelével a fellebbező elsődlegesen a vitatott határozat megsemmisítésére, és másodlagosan az abban kiszabott bírság csökkentésére irányuló keresetet terjesztett elő.
- 8 A vitatott határozat megsemmisítése iránti kérelme alátámasztására a fellebbező többek között az EK 82. cikk megsértésére, illetve hatáskörrel való visszaélésre, és az arányosság, a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvének megsértésére alapuló jogalapokra hivatkozott.
- 9 Az EK 82. cikk megsértésére alapított jogalap több részből áll, melyek közül három bír jelentőséggel a jelen fellebbezés keretében: az első, amely azon alapul, hogy a felperes számára az árprés elkerülésére rendelkezésre álló mozgástér elégtelen volta miatt nem valósult meg visszaélésszerű magatartás, a második, amely a Bizottság által az árprés megállapítására használt módszer jogellenességével kapcsolatos, és a negyedik, amely azon alapul, hogy a megállapított árprés nem fejtett ki hatást a piacon.
- 10 Az Elsőfokú Bíróság a jelen vizsgálat keretében releváns részek mindegyikét elutasította többek között a megtámadott ítélet 150. és 242. pontjában, azon az alapon, hogy a fellebbező nem vitatta keresetében a szóban forgó piacok vitatott határozatban elfogadott meghatározását, mely szerint meg kell különböztetni egyfelől a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi piacát és másfelől a helyi hurokhoz való hozzáférés kiskereskedelmi piacát, amely magában foglalja a keskeny sávú hozzáférés piacát és a széles sávú hozzáférés piacát, amelyek mindegyike nemzeti szintű.

- 11 E jogalap első részét illetően az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 140. és 151. pontjában kimondta, hogy a Bizottság jogosan állapíthatta meg a vitatott határozatban, hogy a fellebbező számára elegendő mozgástér állt rendelkezésre az érintett időszak során ahhoz, hogy az említett határozatban megállapított árprést csökkentse az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának módosításával.
- 12 Az említett jogalap második részét illetően az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 168. pontjában elutasította a fellebbező azon kifogását, mely szerint egy árprés visszaélésszerű volta kizárólag az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának visszaélésszerű voltából eredhet. Ezt követően a megtámadott ítélet 193., 203. és 206. pontjában úgy találta, hogy a Bizottság joggal alapozta a fellebbező árképzési gyakorlatának visszaélésszerű voltára vonatkozó elemzését – a „hasonlóan hatékony versenytárs” tesztjével összhangban – kizárólag a fellebbező egyedi helyzetére, és következőképpen a fellebbező költségeire és díjaira, kizárólag a hozzáférési szolgáltatásokból származó bevételeket véve figyelembe, kizárva az egyéb szolgáltatásokból, így a hírközlési szolgáltatásokból származó bevételeket, és összehasonlítva a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árát az összes előfizetői hozzáférési szolgáltatás – azaz a keskeny sávú és széles sávú hozzáférés – kiskereskedelmi árával.
- 13 Ugyanezen jogalap negyedik részét illetően az Elsőfokú Bíróság többek között a megtámadott ítélet 237. pontjában megállapította, hogy a szóban forgó árprés főszabály szerint korlátozza a verseny fejlődését az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi piacán.
- 14 A hatáskörrel való visszaélésre, valamint az arányosság, a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvének megsértésén alapuló jogalapot az Elsőfokú Bíróság szintén teljes egészében elutasította. Azon kifogást illetően, mely szerint a Bizottság a fellebbező által alkalmazott árakat kettős szabályozásnak veti alá, és ekképpen megsérti az arányosság

és a jobbiztonság elvét, az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 265. pontjában többek között a következőket állapította meg:

„Még ha nem is zárható ki, hogy a hozzáférési szolgáltatások és a távközlési szolgáltatások árai közötti fokozatos díjkiegyenlítés melletti döntéssel a német hatóságok maguk is megsértették a közösségi jogot, különösen az [1996. március 13-i 96/19/EK bizottsági irányelvvel (HL L 74., 13. o.)] módosított [a távközlési szolgáltatások piaca-in belüli versenyről szóló, 1990. június 28-i 90/388/EGK irányelv (HL L 192., 10. o.)] rendelkezéseit, az ilyen kötelezettségszegés – ha megállapítható is volna – nem szüntetné meg a felperes számára az [árprés] mérséklésére ténylegesen rendelkezésre álló mozgásteret.”

- 15 Egyébként a bizalomvédelem elvének megsértésére alapított kifogást illetően az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 269. pontjában megállapította, hogy a RegTP határozatai nem alapozhattak meg a fellebbező számára jogos várakozásokat.
- 16 Végül a hatáskörrel való visszaélésre alapított kifogást illetően az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 271. pontjában kimondta:

„A [vitatott] határozatban a Bizottság csupán a felperes árképzési gyakorlatával foglalkozik, nem pedig a német hatóságok határozataival. Még ha a RegTP meg is sértett egy közösségi jogszabályt, és a Bizottság kötelezettségszegési eljárást indíthatott volna e címen a Németországi Szövetségi Köztársaság ellen, ezek az eshetőségek semmilyen módon nem érintik a [vitatott] határozat jogszerűségét. E határozatban a Bizottság annak megállapítására szorítkozott, hogy a felperes megsértette az EK 82. cikket,

amely rendelkezés nem a tagállamokra vonatkozik, hanem kizárólag a gazdasági szereplőkre. A Bizottság tehát nem követett el hatáskörrel való visszaélést akkor, amikor az EK 82. cikk alapján e megállapításra jutott.”

- 17 A kiszabott bírság csökkentésére irányuló kérelmének alátámasztására a fellebbező hat jogalapot terjesztett elő, melyek közül a harmadik jogalap a gondatlanság vagy szándékosság hiányán alapul, a negyedik azon, hogy a bírság kiszámítása során nem vették kellően figyelembe a díjszabályozást, a hatodik pedig az enyhítő körülmények figyelembevételének elmulasztásán alapul. Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 290–321. pontjában elutasította e három jogalapot.

- 18 Következésképpen az Elsőfokú Bíróság a kereset egészét elutasította, és a fellebbezőt kötelezte a saját költségeinek, valamint a Bizottság részéről felmerült költségeknek a viselésére.

III – A felek kérelmei

- 19 Fellebbezésében a fellebbező azt kéri, hogy a Bíróság:
 - helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;

 - semmisítse meg a vitatott határozatot;

tárgyalás során szintén a fellebbezés elutasítását kérték, a Bizottság és a Vodafone kérelmeit támogatva.

IV – A fellebbezésről

A – Az elfogadhatóságról

- ²³ A Vodafone és a Versatel előzetesen a fellebbezés elfogadhatatlanságára hivatkoznak, amennyiben az az első jogalapjában, valamint a második jogalapja első és második részében – amelyek lényegében az Elsőfokú Bíróságnak az EK 82. cikknek a fellebbező szóban forgó árképzési gyakorlatára való alkalmazásával és az arányosság, a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvének tiszteletben tartásával kapcsolatos értékelését kívánják vitatni – a fellebbező által az elsőfokú eljárás során hivatkozott érvelés megismétlésére szorítkozik, csupán annak elérése érdekében, hogy a Bíróság újra megvizsgálja ezen érvelést.
- ²⁴ E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EK 225. cikk, a Bíróság alapokmánya 58. cikkének első bekezdése, valamint a Bíróság eljárási szabályzata 112. cikke 1. §-ának c) pontja értelmében a fellebbezésben pontosan meg kell jelölni a hatályon kívül helyezni kért ítélet kifogásolt részeit, valamint a kérelmet konkrétan alátámasztó jogi érveket. Nem tesz eleget ennek a követelménynek az a fellebbezés, amely, anélkül hogy akár egyetlen olyan érvet is tartalmazna, mely a megtámadott ítéletben kifejezetten a téves jogalkalmazást azonosítaná, azoknak a jogalapoknak és érveknek az átvételére szorítkozik, amelyeket már az Elsőfokú Bíróság elé terjesztettek. Az ilyen fellebbezés ugyanis valójában csak az Elsőfokú Bíróságnál benyújtott kereset újbóli megvizsgálására irányul, ez azonban nem tartozik a Bíróság hatáskörébe (lásd különösen a C-352/98. P. sz., Bergaderm és Goupil kontra Bizottság ügyben 2000. július 4-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-5291. o.] 34. és 35. pontját, valamint

a C-76/01. P. sz., Eurocoton és társai kontra Tanács ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-10091. o.] 46. és 47. pontját.)

- 25 Ugyanakkor, ha a fellebbező az uniós jognak az Elsőfokú Bíróság általi értelmezését vagy alkalmazását kifogásolja, az elsőfokú eljárásban megvizsgált jogkérdések a fellebbezés keretében újból vita tárgyát képezhetik. Ha ugyanis a fellebbező ily módon nem tudná fellebbezését az Elsőfokú Bíróság előtt már felhasznált jogalapokra és érvekre alapítani, akkor a fellebbezési eljárás részben értelmét vesztené (lásd különösen a C-321/99. P. sz., ARAP és társai kontra Bizottság ügyben 2002. május 16-án hozott ítélet [EBHT 2002., I-4287. o.] 49. pontját).
- 26 A jelen esetben a fellebbezés első és második jogalapja összességében pontosan az Elsőfokú Bíróság által elé terjesztett jogkérdésekben – az EK 82. cikknek a fellebbező szóban forgó árképzési gyakorlatára való alkalmazását és az uniós jog bizonyos általános elveinek tiszteletben tartását illetően – első fokon kialakított álláspont vitatására irányul. E tekintetben a fellebbezés pontosan megjelöli a megtámadott ítélet kifogásolt részeit, valamint a kérelmet alátámasztó jogalapokat és kifogásokat.
- 27 Következésképpen a fellebbezés első és második jogalapja összességében nem tekinthető elfogadhatatlannak. Meg kell azonban vizsgálni a fellebbezés e jogalapjainak alátámasztására felhozott konkrét kifogások elfogadhatóságát az egyes jogalapok értékelésének keretében.

B – *Az ügy érdeméről*

- 28 Fellebbezésének alátámasztására a fellebbező három jogalapot terjeszt elő, amelyek a tevékenysége szabályozásának RegTP mint illetékes nemzeti szabályozó hatóság általi kezelésével, az EK 82. cikk alkalmazásával, valamint az említett szabályozás figyelmen kívül hagyása okán a bíróságok kiszámításával kapcsolatos téves jogalkalmazásra alapulnak.
- 29 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott ítéletben az Elsőfokú Bíróság teljes egészében elutasította a fellebbező által a vitatott határozat ellen benyújtott keresetet, megállapítva lényegében, hogy a Bizottság – amint az a jelen ítélet 3–6. pontjából is kitűnik – jogosan szabott ki a fellebbezővel szemben bírságot az EK 82. cikk megsértéséért, mivel az utóbbi tisztességtelen árképzési gyakorlata a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi ára és az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi ára közötti indokolatlan különbségből eredő árpréshoz vezetett a legalább azonos hatékonyságú versenytársak tekintetében, nem tévén lehetővé számukra, hogy hatékony versenyt támasszanak vele szemben ez utóbbi szolgáltatások nyújtását illetően.
- 30 Három jogalapjában a fellebbező lényegében az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítéletben a következőkre vonatkozóan tett megállapításokat kívánja vitatni:
- a jogsértés betudhatósága, a fellebbező számára az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának módosítása tekintetében rendelkezésre álló mozgástér okán, és az EK 82. cikk alkalmazásakor a távközlési szolgáltatások díja nemzeti szabályozó hatóságok általi szabályozásának jelentősége;

- az árpréskritérium megfelelő volta a jelen eset körülményei között az EK 82. cikk szerinti visszaélés megállapításakor, figyelembe véve a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árának a nemzeti szabályozó hatóságok általi szabályozását, valamint ezen árpréskiszámítási módszerének jogszerűsége, valamint hatásainak ugyanezen cikkekre tekintettel való elemzése, és

- a bírság összegének indokolt mivolta, a távközlési ágazat nemzeti szabályozó hatóságok általi szabályozására tekintettel.

31 A fellebbező ugyanakkor nem vitatja azon elvet, miszerint az erőfölényben lévő vállalkozás olyan árképzési gyakorlata, amely a legalább azonos hatékonyságú versenytársak tekintetében árprést eredményez, tisztességtelennek tekintendő az EK 82. cikk értelmében.

32 A fellebbező nem kifogásolja, hogy az Elsőfokú Bíróság úgy találta, hogy e rendelkezés értelmében adott vállalkozás visszaél erőfölényével, amennyiben – a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi ára és az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi ára közötti indokolatlan különbség okán – az árképzési gyakorlata ilyen árprést eredményez azon piacokon, ahol erőfölénnyel bír. E tekintetben csak annak megállapítására szorítkozik második jogalapja keretében, hogy az árpréskritérium a jelen esetben nem meghatározó kritérium az EK 82. cikk megsértésének megállapításához, mivel a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árát a nemzeti szabályozó hatóságok szabályozzák.

- 33 E körülmények között a fellebbezés jogalapjait a fellebbező általi előterjesztés sorrendjében kell vizsgálni, amely sorrend megfelel a jogalapok elsőfokú eljárás keretében történt előterjesztése és azoknak az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítéletben történt vizsgálata sorrendjének.

1. Előzetes észrevételek

- 34 A fellebbező által az említett ítélet ellen felhozott jogalapok megalapozottságának vizsgálata érdekében először is hangsúlyozni kell, hogy a Bíróság eljárási szabályzata 113. cikkének 2. §-a szerint a fellebbezés nem változtathatja meg az Elsőfokú Bíróság előtti jogvita tárgyát. A Bíróság hatásköre a fellebbezési eljárás keretében ugyanis az első fokú eljáró bíróság előtt megvitatott jogalapokról hozott jogi döntés megítélésére korlátozódik. Egyik fél sem hozhat fel először a Bíróság előtt olyan joglapot, amelyet az Elsőfokú Bíróságnál nem terjesztett elő, mivel az azt jelentené, hogy az Elsőfokú Bíróság által eldöntött jogvitán túlterjedő jogvitával fordulhatna a Bírósághoz, amelynek hatásköre a fellebbezési eljárásban korlátozott (lásd ebben az értelemben különösen a C-136/92. P. sz., Bizottság kontra Brazzelli Lualdi és társai ügyben 1994. június 1-jén hozott ítélet [EBHT 1994., I-1981. o.] 59. pontját; a C-68/05. P. sz., Koninklijke Coöperatie Cosun kontra Parlament ügyben 2006. október 26-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-10367. o.] 96. pontját, valamint a C-564/08. P. sz., SGL Carbon kontra Bizottság ügyben 2009. november 12-én hozott ítélet 22. pontját).
- 35 A fellebbező mind a fellebbezésében, mind a tárgyalás során úgy érvelt, hogy semmilyen mozgástérrel sem rendelkezett a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árának meghatározását illetően, mivel azokat a nemzeti szabályozó hatóság, a RegTP rögzíti. A szóban forgó árprés valójában a RegTP által rögzített nagykereskedelmi árak túlzott mértékének eredménye. Ezen árprés megszüntetése érdekében a Bizottságnak az EK 82. cikk alapján, a fellebbezővel

szembeni határozat meghozatala helyett, az EK 226. cikk alapján kellett volna kötelezettségzegés megállapítása iránti keresetet indítania a Németországi Szövetségi Köztársaság ellen az uniós jog megsértése miatt. Egyébként téves azon megállapítás, miszerint a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi ára a fellebbező költségei alapján kerül meghatározásra. Ezeket az árakat a RegTP a hatékony szolgáltatásnyújtás költségei alapján határozza meg a nemzeti szabályozó hatóság által megállapított módszerrel összhangban.

36 A Bizottság és a Versatel ugyanakkor úgy érvelnek, hogy a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi ára a fellebbezőnek tudható be, mivel a TKG rendelkezéseinek értelmében ezen árakat a RegTP a fellebbező által a saját költségeire tekintettel benyújtott kérelem alapján határozza meg. A fellebbező tehát nem kifogásolhatja ezen árak túlzott mértékét. Amint a vitatott határozatból kitűnik, a fellebbezőt egyébként a jogszabály kötelezi arra, hogy amennyiben a költségek csökkennek, új kérelmet nyújtson be a RegTP-hez a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árának csökkentése érdekében.

37 E tekintetben a Versatel egyébként a tárgyalás során előadta, hogy a fellebbező módszeresen próbálja megakadályozni a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árának meghatározására vonatkozó nemzeti eljárás szabályszerű lefolytatását, azzal, hogy visszavonja engedélykérelmeit, illetve azzal, hogy nemzeti jog által e tekintetben előírt kötelezettsége ellenére, nem szolgáltat semmilyen bizonyítékot vagy igazolást a nagykereskedelmi árak indokolására alkalmas költségeket illetően.

38 A felek közötti eme vitás kérdéseket illetően meg kell azonban jegyezni először is, hogy a fellebbezőnek a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások

nagykereskedelmi árai módosításával kapcsolatban rendelkezésre álló mozgásteret nem vitatták az Elsőfokú Bíróság előtt, és ez utóbbi azon – előtte nem vitatott – feltevést elfogadva hozta meg a megtámadott ítéletet, mely szerint a fellebbező nem rendelkezett ilyen mozgástérrel.

- 39 A megtámadott ítélet 93. pontjában az Elsőfokú Bíróság megjegyezte, hogy a Bizottság a vitatott határozatban, még ha nem is zárta ki annak lehetőségét, hogy a fellebbező csökkenthette volna a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi díjait, kizárólag azt vizsgálta, hogy a fellebbező rendelkezett-e tényleges mozgástérrel az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának módosítására.
- 40 Mivel e megközelítést a felek nem vitatták az Elsőfokú Bíróság előtt, ez utóbbi – annak megállapítása érdekében, hogy a vitatott határozatban meghatározott árprés a fellebbezőnek tudható-e be – a megtámadott ítélet 85–152. pontjában annak vizsgálatára szorítkozott, hogy a Bizottság az említett határozatban juthatott-e arra a következtetésre, hogy a fellebbező tényleges mozgástérrel rendelkezett az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árainak módosítását illetően ezen árprés megszüntetése vagy csökkentése végett. Az Elsőfokú Bíróság e tekintetben a megtámadott ítélet 140. és 151. pontjában kimondta, hogy a Bizottság jogosan találta úgy, hogy létezett ilyen mozgástér az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának RegTP általi szabályozása ellenére.
- 41 Hasonlóképpen, mielőtt a megtámadott ítélet 183–213. pontjában elutasította volna a fellebbezőnek a vitatott határozatban megállapított árprés visszaélásszerű jellegének és a számítási módszernek a vitására irányuló kifogását, az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 167. pontjában kiemelte, hogy a Bizottság kizárólag azt állapította meg, hogy a fellebbező rendelkezett mozgástérrel az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának módosítására.

- 42 E körülmények között a jelen fellebbezés keretében nem a Bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a fellebbező adott esetben mennyiben tudta volna módosítani – amint azt a Bizottság és a Versatel állítják – a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árát, lévén hogy az ilyen vizsgálat túllépne az első fokon megvitatott jogalapokon. A jelen ítélet 34. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban az ezzel kapcsolatos bármiféle jogalap vagy kifogás túllépi a jelen fellebbezés kereteit, és ennél fogva elfogadhatatlan.
- 43 A fellebbező által a megtámadott ítélet jogszerűségének, és különösen a jogsértés fellebbezőnek való betudhatóságának és a vitatott határozatban megállapított árpés visszaélésszerű jellegének vitatása érdekében felhozott, a fellebbezés első és második jogalapjának tárgyát képező kifogások megalapozottságának értékelése végett ennél fogva kizárólag az említett ítéletben elfogadott feltevésre kell támaszkodni, amely szerint a fellebbezőnek csupán az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának módosítására volt mozgásteret. E mozgásteret végeredményében nem vitatja a fellebbező az említett fellebbezés keretében.
- 44 Másodsorban ki kell emelni, hogy a jelen fellebbezés nem kifogásolhatja – anélkül, hogy módosítaná az Elsőfokú Bíróság előtti jogvita tárgyát –, hogy az Elsőfokú Bíróság nem marasztalta el a Bizottságot, amiért az nem vitatta a nemzeti szabályozó hatóságok magatartását, amennyiben a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árának túlzottan magas szinten való rögzítése okán egyedül e hatóságok felelősek a vitatott határozatban megállapított árpésért.
- 45 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a tagállamok feladata megtenni valamennyi megfelelő általános és különös intézkedést az uniós jogból eredő kötelezettségek teljesítésének nemzeti szabályozó hatóságok általi biztosítása érdekében (lásd ebben az értelemben a C-268/06. sz. Impact-ügyben 2008. április 15-én hozott ítélet

[EBHT 2008., I-2483. o.] 85. pontját). Egyébként az EK 81. cikk és az EK 82. cikk, az EK 10. cikkel összefüggésben értelmezve, kötelezi a tagállamokat arra, hogy ne hozzanak vagy ne tartsanak hatályban olyan – akár törvényi, akár pedig rendeleti – intézkedéseket, amelyek alkalmasak arra, hogy a vállalkozásokra vonatkozó versenyszabályok hatékonyságát gátolják (lásd különösen a 13/77. sz. INNO-ügyben 1977. november 16-án hozott ítélet [EBHT 1977., 2115. o.] 31. pontját, valamint a C-96/94. sz. Centro Servizi Spediporto ügyben 1995. október 5-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-2883. o.] 20. pontját).

46 Ugyanakkor a Bizottság azon lehetőségét illetően, hogy kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet nyújtson be az érintett tagállam ellen, mivel a jelen fellebbezés tárgyát képező megtámadott ítélet kizárólag a Bizottság által a fellebbező ellen az EK 82. cikk alapján elfogadott határozat jogszerűségére vonatkozik, a Bíróságnak az említett fellebbezés keretében annak ellenőrzésére kell szorítkoznia, hogy a fellebbezés alátámasztására felhozott kifogások arra engednek-e következtetni, hogy e határozat jogszerűségének az Elsőfokú Bíróság általi vizsgálata téves jogalkalmazáson alapul, függetlenül azon tényről, hogy a Bizottság ezzel párhuzamosan vagy másodlagosan hozhatott volna-e az uniós jog megsértése miatt a szóban forgó tagállammal szemben határozatot.

47 Ennélfogva, még amennyiben – ahogyan lényegében az Elsőfokú Bíróság maga is megállapította, többek között a megtámadott ítélet 265–271. pontjában – nincs is kizárva, hogy a nemzeti szabályozó hatóságok a jelen esetben megsértették az uniós jogot, és a Bizottság következőképpen ténylegesen választhatta volna azon lehetőséget is, hogy ez alapján az EK 226. cikk címén kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet indít a Németországi Szövetségi Köztársaság ellen, ezen eshetőségek nem relevánsak a jelen fellebbezés szakaszában. Annál is inkább ez a helyzet, mivel a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében az EK 226. cikk által létrehozott rendszerben a Bizottság mérlegelési jogkörrel bír a kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset indítását illetően, és az uniós bíróságoknak nem feladatuk értékelni e jogkör gyakorlásának célszerűségét (lásd különösen a C-233/00. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2003. június 26-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-6625. o.] 31. pontját).

- 48 A helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árának a fellebbező szerint túl magas mivoltát illetően meg kell egyébként állapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság előtti kérelmében a fellebbező egyáltalán nem vitatta ezen áraknak az uniós jog szerinti jogszerűségét. A fellebbező e tekintetben csupán arra szorítkozott érvelésében, hogy egyrészt amennyiben a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árát a nemzeti szabályozó hatóságok határozzák meg, anélkül hogy azokat a fellebbező módosítani tudná, úgy csak az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi ára lehet visszaélészerű az EK 82. cikk értelmében, másrészt pedig, amennyiben e hatóságok említett szolgáltatásokkal kapcsolatos díjszabási politikája ellentétes az uniós joggal, a Bizottság feladata kötelezettségzegés megállapítása iránti keresetet indítani ez utóbbiak ellen.
- 49 Következésképpen a Bíróság a jelen fellebbezés keretében nem vizsgálhatja a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árának jogszerűségét – különösen a fellebbező által e szolgáltatásokkal kapcsolatban viselt költségekhez mérten állítólag túlzott mivolta miatt – vitató kifogásokat (lásd e tekintetben a C-55/06. sz. Arcor-ügyben 2008. április 24-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-2931. o.] 69. pontját). Az első fokon megvitatott jogalapokon túlmutató kifogások a jelen ítélet 34. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében elfogadhatatlannak a fellebbezés szakaszában.
- 50 Harmadsorban meg kell jegyezni, hogy az első fokon benyújtott kereset keretében a fellebbező – amint azt az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 150. és 242. pontjában megállapította – nem vitatta az érintett piacok Bizottság által a vitatott határozatban elfogadott meghatározását, amely szerint egyrészt az érintett földrajzi piac a német piac, és másrészt a szóban forgó szolgáltatások piacát illetően a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi piaca egységes, az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi piacától elkülönülő piacnak minősül, amely két különálló részből áll, azaz a keskeny sávú vonalhoz való hozzáférésből és a széles sávú vonalhoz való hozzáférésből.

- 51 Hasonlóképpen meg kell jegyezni, hogy a fellebbező egyáltalán nem vitatta az Elsőfokú Bíróság előtt a Bizottságnak a vitatott határozatban tett azon megállapítását, mely szerint a fellebbező az EK 82. cikk értelmében erőfölényes helyzetben volt a szolgáltatások valamennyi említett piacán.
- 52 Következésképpen – a jelen ítélet 34. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban – a jelen fellebbezés vizsgálatának keretében nem kérdőjelezhető meg sem az érintett piacoknak az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítéletben elfogadott meghatározása, sem azon megállapítás, mely szerint a fellebbező e piacok mindegyikén erőfölényben volt.
- 53 Másodszor, különösen a piac tulajdonságai és a versenyhelyzet tekintetében, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy az Elsőfokú Bíróság értékelését a saját értékelésével helyettesítse. Az EK 225. cikk és a Bíróság alapokmánya 58. cikkének első bekezdése értelmében a fellebbezés kizárólag jogkérdésre vonatkozhat. A tények mérlegelése, eltekintve e bizonyítékok téves értelmezésétől – amelyre a jelen ügyben nem hivatkoztak –, nem minősül a Bíróság vizsgálata alá tartozó jogkérdésnek (lásd a C-95/04. sz., British Airways kontra Bizottság ügyben 2007. március 15-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-2331. o.] 78. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 54 E megfontolások fényében kell megvizsgálni a fellebbező által a jelen fellebbezés alá támasztására felhozott jogalapokat.

2. Az első jogalapról, amely a fellebbező tevékenységének a RegTP mint illetékes nemzeti szabályozó hatóság általi szabályozása során elkövetett téves jogalkalmazáson alapul

55 A fellebbező által felhozott első jogalap három részre oszlik, melyek a jogsértés betudhatóságára, a bizalomvédelem elvére és az EK 82. cikk megsértésének szándékos vagy gondatlan mivoltára vonatkoznak.

a) Az első jogalap első, a jogsértés betudhatóságával kapcsolatos részéről

i. A megtámadott ítélet

56 A fellebbezőnek az árprés elkerülése végett rendelkezésre álló mozgásteret illetően az Elsőfokú Bíróság, miután a megtámadott ítélet 85–89. pontjában emlékeztetett a Bíróság vonatkozó ítélezési gyakorlata által kialakított elvekre, a megtámadott ítélet 97–152 pontjában megvizsgálta, hogy a német jogi keret, különösen a TKG és a RegTP által a vitatott határozatban megállapított időszak során hozott határozatok kizárják-e a fellebbező versenymagatartásának minden lehetőségét, vagy hagynak-e elegendő mozgásteret számára ahhoz, hogy árait olyan szinten határozza meg, amely lehetővé teszi a vitatott határozatban megállapított árprés megszüntetését vagy csökkentését.

57 Először is az 1998. január 1-je és 2001. december 31-e közötti időszakot illetően, az Elsőfokú Bíróság – miután az említett ítélet 100. pontjában megállapította, hogy az

alkalmazandó jogi keretek között a fellebbező a RegTP előzetes jóváhagyásával módosíthatta az árait – a megtámadott ítélet 105. pontjában kimondta, hogy a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a telefonhívások díjának csökkentésére vonatkozóan az említett időszak során benyújtott hat kérelemre tekintettel, a fellebbező ezen időszak során mozgástérrel rendelkezett arra, hogy az előfizetőknek nyújtott keskeny sávú hozzáférés kiskereskedelmi díjainak emelésére vonatkozóan kérelmet nyújtson be úgy, hogy mindeközben figyelemmel legyen az egyéni és az üzleti felhasználók számára nyújtott szolgáltatások kosarára vonatkozó globális ársapkára.

- 58 Ezt követően az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 106–124. pontjában megvizsgálta, hogy e mozgástér ellenére a RegTP beavatkozása a fellebbező által az előfizetői hozzáférési szolgáltatások tekintetében alkalmazott kiskereskedelmi ár meghatározásába azt eredményezte-e, hogy a fellebbező nem vonható felelősségre az EK 82. cikk alapján. E tekintetben az említett ítélet 107. pontjában kimondta, hogy azon tény, miszerint e kiskereskedelmi árakat a RegTP-nek jóvá kell hagynia, nem zárja ki a fellebbező felelősségét az EK 82. cikk értelmében, mivel a fellebbező befolyással bír az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának összegére a RegTP-hez benyújtott engedélykérelmek révén.
- 59 Az Elsőfokú Bíróság e tekintetben elutasította a megtámadott ítélet 108–124. pontjában a fellebbező azon érvelését, miszerint a fellebbezőt semmilyen felelősség sem terheli az EK 82. cikk alapján, mivel a RegTP előzetesen ellenőrzi az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árainak az EK 82. cikkel való összeegyeztethetőségét.
- 60 Az említett ítélet 109–114. pontjában az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy az analóg vonalakhoz való hozzáférés kiskereskedelmi ára a szövetségi postai és távközlési miniszter által a TKG elfogadása előtt hatályos jogszabályok alapján hozott határozatokon alapul; hogy a TKG rendelkezéseiből nem tűnik ki, hogy a RegTP vizsgálná

a keskeny sávú hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának módosítására irányuló kérelmeknek az EK 82. cikkel való összeegyeztethetőségét; hogy a nemzeti szabályozó hatóságok a nemzeti jog alapján járnak el, amelynek távközlés-politikai jellegű célkitűzései különbözhetnek az uniós versenyjog célkitűzéseitől, valamint hogy a RegTP különböző határozatai, amelyekre a fellebbező hivatkozik, semmilyen utalást nem tartalmaznak az EK 82. cikkre.

- 61 Azon körülményt illetően, miszerint a RegTP több határozatban is vizsgálta az árprés fennállásának kérdését, az Elsőfokú Bíróság megtámadott ítélet 116–119. pontjában megállapította, hogy azon tény, miszerint a RegTP, miután megállapította a negatív különbözet fennállását a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások fellebbező által alkalmazott nagykereskedelmi ára és az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi ára között, minden esetben úgy foglalt állást, hogy a hozzáférési szolgáltatások és a telefonhívások díjainak keresztfinanszírozása [kereszt-támogatása] lehetővé teszi a többi szolgáltató számára, hogy versenyképes árakat kínáljanak előfizetőiknek, azt mutatja, hogy a RegTP nem vizsgálta a kérdéses díjak EK 82. cikkel való összeegyeztethetőségét, vagy legalábbis helytelenül alkalmazta e rendelkezést.
- 62 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 120. pontjában kiemelte, hogy mindenesetre, még ha a RegTP feladata is lenne az előfizetői hozzáférési szolgáltatások fellebbező által kérelmezett kiskereskedelmi árai EK 82. cikkel való összeegyeztethetőségének vizsgálata, a Bizottságot nem köti olyan határozat, amelyet egy nemzeti hatóság e cikk alkalmazásával hozott.
- 63 Egyébként az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 121–123. pontjában megjegyezte, hogy valamely jogsértés fellebbezőnek való esetleges betudhatóságát illetően az a döntő, hogy a fellebbező rendelkezett-e a vizsgált időszakban megfelelő mozgástérrel

a keskeny sávú előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi díjainak olyan szinten történő megállapítására, amely lehetővé tette számára a megállapított árprés megszüntetését vagy mérséklését. Az Elsőfokú Bíróság e tekintetben megismételte, hogy a fellebbező befolyással volt kiskereskedelmi díjainak szintjére a RegTP-hez benyújtott engedélykérelmek révén. Megjegyezte továbbá, hogy a Bundesgerichtshof 2004. február 10-i ítéletében kifejezetten megerősítette a fellebbező azon kötelezettségét, hogy ilyen kérelmeket terjesszen elő, valamint hogy a német jogszabályi keret nem zárja ki, hogy a RegTP olyan díjakat hagyjon jóvá, amelyek ellentétesek az EK 82. cikkel.

64 Következésképpen az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 124. pontjában kimondta, hogy a RegTP által a keskeny sávú előfizetői hozzáférési szolgáltatások fellebbező által alkalmazott kiskereskedelmi árának meghatározására gyakorolt befolyás ellenére az 1998. január 1-je és 2001. december 31-e közötti időszak folyamán a fellebbező megfelelő mozgástérrel rendelkezett ahhoz, hogy árképzési politikája az EK 82. cikk hatálya alá tartozzon.

65 Másodsorban a 2002. január 1-jét követő időszakot illetően, az Elsőfokú Bíróság – miután a megtámadott ítélet 144. és 145. pontjában megállapította, hogy a fellebbező nem vitatja, hogy ezen időpontot követően emelhetne volna a széles sávú hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árait, valamint hogy mivel a fellebbező szabadon állapítja meg e díjait a német jogszabályok által előírt korlátok között, árképzési gyakorlata e téren az EK 82. cikk hatálya alá tartozik – ezen ítélet 147–151. pontjában megvizsgálta, hogy a fellebbező csökkenthette volna-e az árprészt széles sávú hozzáférési szolgáltatások (ADSL) kiskereskedelmi árainak emelésével. Az említett ítélet 148. és 149. pontja a következőképpen szól:

„148. E tekintetben meg kell állapítani, hogy mivel [a helyi hurokhoz való] hozzáférési szolgáltatások lehetővé teszik, hogy az előfizetőknek a [...] hozzáférési szolgáltatások teljes körét nyújtsák, a felperes számára [a széles sávú hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árainak] emelésére rendelkezésre álló mozgástér

alkalmas egyrészt a [a helyi hurokhoz való hozzáférési szolgáltatások] nagykereskedelmi díjainak, másrészt [előfizetői] hozzáférési szolgáltatások teljes körének kiskereskedelmi árai között fennálló [árprés] mérséklésére. A [...] hozzáférési szolgáltatások összetett vizsgálata az előfizetők szintjén nemcsak azért szükséges, mert a nagykereskedelmi szinten egyetlen szolgáltatásnak felelnek meg, hanem azért is – amint azt a Bizottság a [vitatott] határozatban kifejtette [...], anélkül hogy azt a felperes vitatta volna –, mert az ADSL-t az előfizetőknek nem lehet önmagában nyújtani, mivel az műszaki okok miatt minden esetben magában foglalja a [...] keskeny sávú [...] vonalak fejlesztését.

149. El kell utasítani a felperes azon észrevételeit, amelyek az ADSL- és a keskeny sávú kapcsolatok díjai közötti, illetve az ADSL egyes változatainak díjai közötti állítólagos kereszt-árrugalmassággal kapcsolatosak. Egyrészt ezek az észrevételek nem mondanak ellent annak, hogy a felperes mozgástérrel rendelkezett az ADSL-díjak emelését illetően. Másrészt az ADSL-díjak korlátozott emelése a keskeny sávú hozzáférések és a kapcsolódó széles sávú hozzáférések tekintetében magasabb átlagos kiskereskedelmi árhoz vezetett volna, ami mérsékelhetette volna [a megállapított árprést]. Különös tekintettel ugyanis a széles sávú hozzáférés által az adatforgalom terén jelentett előnyre, a széles sávú hozzáférés előfizetői nem váltanának automatikusan vissza keskeny sávú kapcsolatra az ADSL kiskereskedelmi díjának emelkedése esetén.”

ii. A felek érvei

⁶⁶ Először is az 1998. január 1-je és 2001. december 31-e közötti időszakot illetően a fellebbező első érvében arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság helytelenül vette

alapul azon feltevést, amely szerint az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának módosításával kapcsolatos mozgástér fennállása szükséges és elégséges feltétele a jogsértés betudhatóságának. E mozgástér fennállása nem teszi lehetővé azon kérdés megválaszolását, miszerint hibának minősül-e az, hogy a fellebbező nem kért a RegTP-től engedélyt e kiskereskedelmi ár módosítására.

67 A fellebbező szerint az Elsőfokú Bíróság e tekintetben nem vette figyelembe azon körülményt, miszerint a RegTP megvizsgálta az állítólagos árprést és úgy találta, hogy az nem korlátozza a versenyt. Ha egy erőfölényben lévő vállalkozás az e célra létrehozott nemzeti szabályozó hatóság szabályozásának hatálya alatt áll egy versenyt fokozó jogszabályi keretben, és az adott magatartást az illetékes nemzeti szabályozó hatóság e jogi keretben megvizsgálja, és nem vitatja, a piaci szerkezet fenntartására vonatkozó felelősséget az erőfölényben lévő vállalkozásról az említett hatóságra helyeződik át. Hasonló helyzetben az erőfölényben lévő vállalkozás felelőssége azon kötelezettségre korlátozódik, hogy a nemzeti szabályozó hatósággal közölje a magatartása felügyeletéhez szükséges valamennyi információt.

68 E feltételek mellett a fellebbező úgy érvel, hogy a megtámadott ítélet 113. pontja hibás, mivel a RegTP-nek köteles volt tiszteletben tartani az Unió versenyjogát. Hasonlóképpen az említett ítélet 123. pontja is hibás. A Bundesgerichtshof nem mondta ki, hogy az árai módosítására irányuló kérelmek benyújtásával kapcsolatban a fellebbezőt terhelő felelősség azzal jár, hogy az EK 82. cikk alkalmazását illetően saját értékelésével kell felcserélnie a nemzeti szabályozó hatóság értékelését. Egyébként nem meggyőző a megtámadott ítélet 120. pontja, amely szerint az árprés a fellebbezőnek tudható be, mivel a Bizottságot nem kötheti olyan határozat, amelyet egy nemzeti hatóság e cikk alkalmazásával hozott. Egyrészt a jelen esetben felmerülő kérdés kizárólag a betudhatóságra vonatkozik, és nem annak kérdésére, hogy a RegTP értékelése köti-e érdemben a Bizottságot. Másrészt a nemzeti szabályozó hatóságok önálló szerepet játszanak a távközlési ágazaton belüli versenyrendszer létrehozásában. Végül a

jogbiztonság elve megköveteli, hogy a nemzeti szabályozás alá tartozó, erőfölényben lévő vállalkozás bízhatson e szabályozás pontosságában.

- 69 Második kifogásában a fellebbező arra hivatkozik, hogy a megtámadott ítélet 111–119. pontjában szereplő megfontolások nem relevánsak, vagy jogban való tévedéseken alapulnak. Az Elsőfokú Bíróság érvelése ugyanis jogellenes ördögi körhöz vezet, amikor az eltérő eredményből arra a következtetésre jutott, hogy a fellebbező nem jogosult a RegTP által elvégzett vizsgálat eredményére alapozni. Az utóbbi által használt „kereszt támogatás” kifejezés egyébként a legcsekélyebb kétségnek sem adott helyt a megállapítások pontosságát illetően. Az említett ítélet 111–114. pontja jogban való tévedést tartalmaz a jelen ítélet 66. pontjában kifejtett okokból.
- 70 Harmadik kifogásában a fellebbező arra hivatkozik, hogy – az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítélet 109–110. pontjában megállapítottakkal ellentétben – a betudhatóság vizsgálata szempontjából nem releváns azon tény, miszerint az analóg vonalakhoz való hozzáférés kiskereskedelmi árai a szövetségi postai és távközlési miniszter engedélyén alapultak. A versenykorlátozó árprésre alapított kifogás RegTP általi elutasítása azonban releváns.
- 71 Másodsorban, ami a 2002. január 1-jétől 2003. május 21-ig tartó időszakot illetően a fellebbező arra hivatkozik első kifogásában, hogy a megtámadott ítélet hibás, mivel, mint az előző időszak esetében, az árprés nem tudható be neki.

- 72 Második kifogásában a fellebbező véli, hogy a megtámadott ítélet ellentmondást tartalmaz a jogsértés betudhatóságának vizsgálata és az árprés számítása között. Az Elsőfokú Bíróság az árprés számításának keretében „keresztámogatást” követel meg két piac között: egyfelől a keskeny sávú hozzáférés piaca és másfelől a széles sávú hozzáférés piaca között, és figyelmen kívül hagyja a versenytársak által a hírközlési szolgáltatásokból szerzett bevételt, többek között azon okból, hogy a versenytársak nem tehetőek ki a két piac – azaz egyfelől az előfizetői hozzáférési szolgáltatások piaca, másfelől a hírközlési szolgáltatások piaca – közötti „keresztámogatás” lehetőségének.
- 73 Harmadik kifogásában a fellebbező arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amikor alaptalan feltételezéseket tett az árprés csökkentésének lehetőségét illetően. A megtámadott ítélet 149. pontjában szereplő megállapítás, amely szerint a kereszt-árrugalmasság nem szünteti meg a fellebbezőnek az ADSL árai emelésére vonatkozó mozgásterét, jóllehet pontos, azonban nem releváns. Ugyanakkor az Elsőfokú Bíróság nem vizsgálta meg azon kérdést, hogy a keskeny sávú vonal előfizetői lemondanának-e, és ha igen, milyen arányban, a széles sávú vonalra való áttérésről ez utóbbi árának emelkedése miatt.
- 74 A Bizottság hangsúlyozza a fellebbező központi feltevésének hibás mivoltát, amely szerint egyfelől a jogsértés nem tudható be neki, mivel a tényállás a nemzeti szabályozó hatóság felelőssége alá tartozik, és másfelől a Bizottság nem indíthat keresetet közvetlenül egy szabályozott vállalkozás ellen olyan esetben, amely a RegTP határozatának már tárgyát képezte. A fellebbező kifogásait tehát teljes egészükben el kell utasítani.
- 75 A Vodafone pedig úgy érvel, hogy az első jogalap első része elfogadhatatlan, mivel a fellebbező csupán azon érvelés megismétlésére szorítkozik, melyet már az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás során előadott, azon egyedüli céllal, hogy elérje ezen érv Bíróság általi újbóli vizsgálatát. Másodlagosan a fellebbező kifogásait mint megalapozatlanokat el kell utasítani.

- 76 A Versatel a tárgyalás során szintén úgy érvelt, hogy az Elsőfokú Bíróság helyesen állapította meg, hogy a fellebbező elegendő mozgástérrel rendelkezett az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának emeléséhez.

iii. A Bíróság álláspontja

- 77 Először is meg kell állapítani, hogy az első jogalap jelen részében a fellebbező, amennyiben kétségtől alapszabályok alapján megismétli az Elsőfokú Bíróság előtt előadott érvelését, lényegében azt kifogásolja, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amikor hibás jogi szempontot alkalmazott az EK 82. cikk megsértésének betudhatóságát illetően. A Vodafone állításával ellentétben, az első jogalap e része tehát, a jelen ítélet 25. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban, elfogadható.
- 78 Az első jogalap első részének megalapozottságát illetően meg kell jegyezni, hogy a fellebbező lényegében azt kifogásolja, hogy az Elsőfokú Bíróság úgy találta, hogy a vitatott határozatban megállapított árprés a fellebbezőnek tudható be az EK 82. cikk alapján, pusztán abból az okból, hogy mozgástérrel rendelkezett az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának módosítására vonatkozóan. Az első jogalap e részének egésze e tekintetben azon az előfeltevésen alapul, amely szerint az ilyen mozgástér nem elégséges feltétele az EK 82. cikk alkalmazásának, amennyiben – mint a jelen esetben – a vitatott árképzési gyakorlatot jóváhagyta a távközlési ágazat szabályozásáért felelős nemzeti szabályozó hatóság, azaz a RegTP.

- 79 Ezen előfeltevés azonban hibás.

- 80 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint ugyanis, ha a vállalkozások versenyellenes magatartását nemzeti szabályozás írja elő, vagy ha e nemzeti szabályozás olyan jogi keretet biztosít, amely maga zárja ki a vállalkozás részéről a versenyző magatartás bármilyen lehetőségét, akkor az EK 81. cikk és az EK 82. cikk nem alkalmazandó. Ilyen esetben a versenykorlátozás nem a vállalkozás önálló magatartásából származik, ahogy e cikkek azt előírják. Ezzel szemben alkalmazandó az EK 81. cikk és az EK 82. cikk, ha kitűnik, hogy a nemzeti szabályozás nyitva hagyja a lehetőséget, hogy a vállalkozások autonóm magatartása a verseny megakadályozására, korlátozására vagy torzítására vezethessen (a C-359/95. P. és C-379/95. P. sz., Bizottság és Franciaország kontra Ladbroke Racing egyesített ügyekben 1997. november 11-én hozott ítéletének [EBHT 1997., I-6265. o.] 33. és 34. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 81 A Bíróság csak szűk körben ismerte el annak lehetőségét, hogy egy adott versenyellenes magatartást azért zárjanak ki az EK 81. cikk és az EK 82. cikk hatálya alól, mert azt valamely létező állami szabályozás írta elő a szóban forgó vállalkozás számára, vagy mert a szabályozás kizárta a vállalkozás részéről a versenyző magatartás bármilyen lehetőségét (lásd a 41/83. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 1985. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 1985., 873. o.] 19. pontját, a 240/82–242/82., 261/82., 262/82., 268/82. és 269/82. sz., Stichting Sigarettenindustrie és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1985. december 10-én hozott ítéletének [EBHT 1985., 3831. o.] 27–29. pontját és a C-198/01. sz. CIF-ügyben 2003. szeptember 9-én hozott ítéletének [EBHT 2003., I-8055. o.] 67. pontját).
- 82 A Bíróság ekképpen kimondta, hogy amennyiben a nemzeti szabályozás arra korlátozódik csupán, hogy a vállalkozásokat önálló versenyellenes magatartás folytatására készíti, illetve annak folytatását könnyebbé teszi, e magatartásra alkalmazandó az EK 81. cikk és az EK 82. cikk (a 40/73–48/73., 50/73., 54/73–56/73., 111/73., 113/73. és 114/73. sz., Suiker Unie és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1975. december 16-án hozott ítélet [EBHT 1975., 1663. o.] 36–73. pontja és a fent hivatkozott CIF-ügyben hozott ítélet 56. pontja).
- 83 A Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében az erőfölényben lévő vállalkozást különös felelősség terheli, hogy magatartásával ne veszélyeztesse a hatékony és torzításmentes versenyt a közös piacon (a 322/81. sz., Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin kontra Bizottság ügyben 1983. november 9-én hozott ítélet [EBHT 1983., 3461. o.] 57. pontja).

- 84 Következésképpen a pusztán tény, hogy a fellebbezőt a nemzeti szabályozó hatóság – a RegTP – beavatkozása a legalább azonos hatékonyságú versenytársakkal szemben árpréshoz vezető árképzési gyakorlatának fenntartására ösztönözte, nem szünteti meg az EK 82. cikk alapján fennálló felelősségét (lásd ebben az értelemben a 123/83. sz. Clair-ügyben 1985. január 30-án hozott ítélet [EBHT 1985., 391. o.] 21–23. pontját).
- 85 Ennélfogva, mivel e beavatkozások ellenére a fellebbező mozgástérrel rendelkezett az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának módosítását illetően, az Elsőfokú Bíróság helyesen állapíthatta meg – egyedül ezen ok alapján –, hogy az árpréss a fellebbezőnek tudható be.
- 86 A jelen esetben meg kell állapítani, hogy az első jogalap első részében kifejtett érvelésével a fellebbező nem vitatja e mozgástér létezését. A fellebbező különösen nem vitatja az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítélet 97–105. és 121–151. pontjában tett megállapításokat, melyek szerint lényegében benyújthatott volna engedélykérelmeket a RegTP-hez az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának módosítása céljából, különösen az 1998. január 1-je és 2001. december 31-e közötti időszakban a keskeny sávú hozzáférési szolgáltatások, és a 2002. január 1-jétől kezdődő időszakban a széles sávú hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi ára tekintetében.
- 87 A fellebbező ezzel szemben különböző kifogásaiban és érveiben a RegTP beavatkozása ösztönző jellegének hangsúlyozására szorítkozik, kiemelve többek között egyrészt, hogy e nemzeti szabályozó hatóság maga vizsgálta meg és hagyta jóvá a szóban forgó árpréss a nemzeti jogra, az Unió távközlési jogára, valamint az EK 82. cikkre tekintettel, másrészt, hogy a Bundesgerichtshof 2004. február 10-i ítéletében kimondta, hogy a fellebbező nem helyettesítheti a RegTP-t annak értékelését illetően, hogy adott árképzési gyakorlat ellentétes-e az EK 82. cikkel.

- 88 A jelen ítélet 80–85. pontjában kifejtett okokból e körülmények azonban egyáltalán nem kérdőjelezik meg azon tényt, hogy ezen árképzési gyakorlat a fellebbezőnek tudható be, mivel nem vitatott, hogy ez utóbbi mozgástérrel rendelkezett az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának módosítását illetően, és ennél fogva e körülmények nem alkalmasak az Elsőfokú Bíróság által e tekintetben tett megállapítások megkérdőjelezésére.
- 89 A fellebbező e tekintetben különösen nem kifogásolhatja, hogy az Elsőfokú Bíróság nem vizsgálta, hogy „hibát” követett-e el azzal, hogy nem használta ki az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának módosítására irányuló engedélykérelem RegTP-hez való benyújtására rendelkezésre álló mozgásteret. Az ilyen magatartás „felróható” mivolta nem alkalmas azon megállapítás kétségbe vonására, amely szerint a fellebbező mozgástérrel rendelkezett e magatartás követésére, hanem kizárólag e magatartás jogsértő jellege értékelésének keretében, illetve a bíróság összegének meghatározásakor vehető figyelembe.
- 90 Ki kell mindenesetre emelni e tekintetben, hogy – amint azt az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 120. pontjában kimondta – a Bizottságot semmi esetre sem köti olyan határozat, amelyet egy nemzeti hatóság az EK 82. cikk alkalmazásával hozott (lásd ebben az értelemben a C-344/98. sz., Masterfoods és HB ügyben 2000. december 14-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-11369. o.] 48. pontját). A fellebbező a jelen esetben egyébként nem vitatja, hogy a RegTP határozatai nem kötik a Bizottságot.
- 91 Valóban nem kizárt, amint a fellebbező azt megjegyzi, hogy maguk a nemzeti szabályozó hatóságok megsértették az EK 82. cikket az EK 10. cikkel összefüggésben, és ekképpen a Bizottság ennek címén kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet indíthatott volna az érintett tagállammal szemben. Mindamelllett e körülmény sincs kihatással az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának módosítását

illetően a fellebbező rendelkezésére álló mozgástérre, és ennél fogva – amint az a jelen ítélet 44–49. pontjából is kitűnik – a fellebbezés szakaszában hatástalan a jogsértés fellebbezőnek való betudhatóságát illetően az Elsőfokú Bíróság által végzett értékelés megkérdőjelezésére.

⁹² Ugyanez a helyzet a fellebbező által előadott azon körülmény esetében, amely szerint a RegTP által végzett szabályozás célja az érintett piacok a versenyre való megnyitása. Nem vitatott, hogy e szabályozás egyáltalán nem fosztotta meg a fellebbezőt az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi ára módosításának, és ennél fogva az EK 82. cikknek megfelelő önálló magatartás választásának a lehetőségétől, mivel az EK-Szerződés versennyel kapcsolatos szabályai e tekintetben – utólagos ellenőrzés gyakorlása révén – kiegészítik az uniós jogalkotó által a távközlési piacok előzetes szabályozása céljából elfogadott jogszabályi keretet.

⁹³ Hasonlóképpen el kell utasítani azon kifogást, amely szerint az Elsőfokú Bíróság a széles sávú hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi ára és a keskeny sávú hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi ára közötti keresztrugalmasság miatt tévesen alkalmazta a jogot a megtámadott ítélet 149. pontjában a fellebbező azon lehetőségét illetően, hogy a széles sávú hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának emelése révén 2002. január 1-jétől csökkentse az árprést. Amint azt az Elsőfokú Bíróság ugyanezen pontban megállapította, e kifogás egyáltalán nem mond ellent annak, hogy a fellebbezőnek volt mozgástere a széles sávú hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának módosítására. Egyébként, amennyiben a fellebbező ezt meghaladóan úgy kíván érvelni, hogy ezen emelés a keskeny sávú és széles sávú hozzáférési szolgáltatások együttes átlagos kiskereskedelmi árának magasabb szintjével járt, e kifogást a jelen ítélet 53. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban el kell utasítani, mint elfogadhatatlant, mivel anélkül, hogy a bizonyítékok elferdítésére

hivatkozna, vitatni kívánja a tényállásnak az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítéletben elvégzett értékelését.

- 94 Végül az indokolás ellentmondásosságára alapított, a jelen ítélet 72. pontjában említett kifogás szintén nem foghat helyt, mivel hibás előfeltevésen alapul. Bár igaz, hogy az Elsőfokú Bíróság, többek között a megtámadott ítélet 119. és 199–201. pontjában az árprés kiszámításának szakaszában kizárja két különálló piac – azaz az előfizetői hozzáférési szolgáltatások piaca és az előfizetői hírközlési szolgáltatások piaca – közötti keresztmogatás lehetőségét, téves lenne arra következtetni, hogy ilyen keresztmogatást követelt meg a jogsértés betudhatóságának vizsgálatakor.
- 95 A megtámadott ítélet 148–150. pontjában az Elsőfokú Bíróság e tekintetben annak megállapítására szorítkozott, hogy a széles sávú hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának emelésére a fellebbező rendelkezésére álló mozgástér lehetővé tenné a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi ára és az összes előfizetői hozzáférési szolgáltatás kiskereskedelmi ára közötti különbözetből származó árprés csökkentését. Ezzel az Elsőfokú Bíróság egyáltalán nem követelte meg a keskeny sávú hozzáférési szolgáltatások és a széles sávú hozzáférési szolgáltatások közötti keresztmogatási gyakorlatot, különösen mivel, – amint a megtámadott ítélet 148. pontja megállapította, anélkül hogy azt a fellebbező a jelen fellebbezés keretében vitatná – a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások szintjén egy különálló szolgáltatási piac létezik, és az e szinten nyújtott hozzáférési szolgáltatások lehetővé teszik a fellebbező versenytársai részére, hogy előfizetőiknek keskeny sávú és széles sávú hozzáférési szolgáltatásokat egyaránt nyújtsanak, lévén hogy ez utóbbi szolgáltatásokat technikai okokból nem lehet az előfizetőiknek külön nyújtani.
- 96 Ennélfogva el kell utasítani az első jogalap első részét teljes egészében, részben mint elfogadhatatlant, részben pedig mint hatástalan vagy megalapozatlant.

b) Az első jogalap második, a bizalomvédelem elvével kapcsolatos részéről

i. A megtámadott ítélet

97 Az Elsőfokú Bíróság – miután a megtámadott ítélet 267. pontjában emlékeztetett arra, hogy a szóban forgó időszakban hozott számos határozatában a RegTP úgy foglalt állást, hogy még ha negatív különbszet áll is fenn a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások fellebbező által alkalmazott nagykereskedelmi ára és az előfizetői hozzáférési szolgáltatások fellebbező által alkalmazott kiskereskedelmi ára között, a hozzáférési szolgáltatások és a telefonhívások díjainak keresztfinanszírozása [keresztámogatása] lehetővé teszi a többi szolgáltató számára, hogy versenyképes árakat kínáljanak előfizetőiknek –, az említett ítélet 268. pontjában megállapítja, hogy a RegTP határozatai impliciten semmiféle utalást nem tartalmaznak az EK 82. cikkre, és a RegTP határozataiból impliciten szükségszerűen következik, hogy a fellebbező árképzési gyakorlata versenyellenes hatással jár, mivel a fellebbező versenytársainak keresztfinanszírozáshoz kellett folyamodniuk ahhoz, hogy versenyképesek tudjanak maradni a hozzáférési szolgáltatások piacán.

98 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 269. pontjában megállapította:

„Ilyen körülmények között a RegTP határozatai nem alapozhattak meg a felperes számára jogos várokozásokat arra vonatkozóan, hogy árképzési gyakorlata összeegyeztethető az EK 82. cikkel. Ki kell egyébként emelni, hogy a Bundesgerichtshof 2004. február 10-i – az Oberlandesgericht Düsseldorf 2002. január 16-i ítéletét hatályon kívül helyező – ítéletében megerősítette, hogy »[a RegTP által lefolytatott] vizsgálati eljárás [...] nem zárja ki annak lehetőségét, hogy egy vállalkozás olyan díjakat terjeszt

elő, amelyek révén visszaél erőfölényével, és azért kapja meg a jóváhagyást, mert a visszaélésre nem derül fény a vizsgálat során«.”

ii. A felek érvei

- ⁹⁹ A fellebbező úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a bizalomvédelem elvét. Lévén, hogy a RegTP határozatai több alkalommal is tagadták a versenykorlátozó árprés fennállását, a fellebbezőben jogos bizalom alakult ki az árai jogszerűségét illetően.
- ¹⁰⁰ E tekintetben a fellebbező az első kifogásában arra hivatkozik, hogy irreleváns annak kérdése, hogy a RegTP határozatai kifejezetten hivatkoznak-e az EK 82. cikkre, mivel ez utóbbi mindenestre megállapította, hogy nem áll fenn versenykorlátozó árprés.
- ¹⁰¹ Második kifogásában a fellebbező úgy érvel, hogy az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítélet 267. és 268. pontjában megállapítottakkal ellentétben, sem a RegTP által a hírközlési szolgáltatások áraival való lehetséges „keresztámogatásra” vonatkozóan tett megállapításokból, sem a „keresztámogatás” kifejezés használatából nem következik, hogy az árképzési gyakorlata versenyellenes hatással járna.
- ¹⁰² Harmadik kifogásában a fellebbező arra hivatkozik, hogy irreleváns a megtámadott ítélet 269. pontjában szereplő utalás a Bundesgerichtshof 2004. február 10-i ítéletére. Tekintve, hogy ezen ítéletet a referencia-időszakot követően hozták, nem lehet

meghatározó azon kérdést illetően, hogy a fellebbező jogosan bízhatott-e a RegTP határozatainak pontosságában az említett időszakban. Épp ellenkezőleg, a fellebbező az Oberlandesgericht Düsseldorf 2002. január 16-i ítéletének több tényezőjéből is azt vonhatta le, hogy jogosan bízhat a RegTP határozataiban, mivel előbbi bíróság kimondta, hogy utóbbi hatóság határozatai kizárják az EK 82. cikk bármiféle megsértését.

103 A Bizottság úgy érvel, hogy míg a RegTP nyilatkozatai nem előlegezik meg a Bizottságnak az EK 82. cikkre tekintettel hozott értékelését, nem keletkeztetnek jogos bizalmat sem arra vonatkozóan, hogy a Bizottság követni fogja az említett RegTP véleményét. A fellebbező kifogásait tehát mint hatástalanokat vagy megalapozatlanokat el kell utasítani.

104 A Vodafone úgy véli, hogy az első jogalap második része elfogadhatatlan, amennyiben a fellebbező lényegében az Elsőfokú Bíróság előtt felhozott kifogások megismétlésére szorítkozik a RegTP korábbi határozatainak jelentőségét, a kereszttámogatás lehetőségére vonatkozóan tett megállapításokat, illetve az Oberlandesgericht Düsseldorf adott ítéletének jelentőségét illetően. Mindenesetre e rész megalapozatlan, mivel jogos bizalmat csak az adott jogi helyzetben illetékes hatóság keletkeztethet.

iii. A Bíróság álláspontja

104 Meg kell jegyezni, hogy e kifogásokkal a fellebbező – azon állítása alátámasztására irányuló jogi érvelés kifejtése nélkül, miszerint a megtámadott ítélet 267–269. pontja

téves jogalkalmazást tartalmaz – csupán annak állítására szorítkozik, hogy a RegTP, illetve bizonyos nemzeti bíróságok által hozott határozatok megalapozhatták a jogos bizalmát azzal kapcsolatban, hogy az árképzési gyakorlat megfelel az EK 82. cikknek, e tekintetben megismételve vagy kifejtve az Elsőfokú Bíróság előtt az első fokú eljárás során már felhozott érveket annak alátámasztása érdekében, hogy a Bizottság megsértette a bizalomvédelem elvét.

- 106 Meg kell állapítani, hogy ekképpen a fellebbező a vitatott határozat megkérdőjelezésével az Elsőfokú Bírósághoz benyújtott keresetének újbóli vizsgálatát kívánja elérni, és ennél fogva a jelen ítélet 24. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban a kifogásai e tekintetben elfogadhatatlanok.
- 107 A fennmaradó részt illetően, amennyiben a fellebbező a második kifogása keretében vitatja, hogy a RegTP határozataiból arra következtethetett volna, hogy az árképzési gyakorlata versenykorlátozó hatással jár, meg kell állapítani, hogy ezzel – anélkül, hogy a tények elferdítésére hivatkozna – a tények Elsőfokú Bíróság általi értékelésének vitatására irányul, és ekképpen a jelen ítélet 53. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban e kifogást is el kell utasítani, mint elfogadhatatlant.
- 108 Végül a harmadik kifogást is el kell utasítani, mint hatástalant, amennyiben a Bundesgerichtshof 2004. február 10-i ítélete relevanciájának vitatására irányul, mivel az Elsőfokú Bíróság által tett egyéb megállapítások alátámasztásául szolgáló, a tárgyhoz nem tartozó indokolás ellen irányul (lásd ebben az értelemben a C-431/07. P. sz., Bouygues és Bouygues Télécom kontra Bizottság ügyben 2009. április 2-án hozott ítéletének [EBHT 2009., I-2665. o.] 148. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 109 Amint az a megtámadott ítélet 269. pontja második mondatának elején szereplő „egyébként” használatából is kitűnik, az Elsőfokú Bíróság a Bundesgerichtshof adott

ítéletében tett megállapításokra csupán azért hivatkozott, hogy megerősítse a 267. és 268. pontjában kifejtett indokokból levonható, az említett 269. pont első mondatában már szereplő következtetést, amely szerint a RegTP határozatai nem alapozhattak meg a fellebbező számára jogos várakozásokat arra vonatkozóan, hogy árképzési gyakorlata összeegyeztethető az EK 82. cikkel.

- 110 Következésképpen az első jogalap második részét mint részben elfogadhatatlant és részben hatástalant el kell utasítani.

c) Az első jogalap harmadik, az EK 82. cikk megsértésének szándékos vagy gondatlan voltával kapcsolatos részéről

i. A megtámadott ítélet

- 111 Az Elsőfokú Bíróság elutasította a fellebbező által a jogsértés szándékos vagy gondatlan jellegével kapcsolatban felhozott jogalapot, kifejtve a megtámadott ítélet 286. pontjában, hogy a vitatott határozat hivatkozik a Szerződés [81.] és [82.]. cikkének végrehajtásáról szóló első, 1962. február 6-i 17. tanácsi rendelet (HL 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 15. cikkének (2) bekezdésére, amely rendelkezés első albekezdése meghatározza azon feltételeket, amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy a Bizottság bírságot szabhasson ki, amelyek között szerepel a megállapított jogsértés szándékos vagy gondatlan jellegére vonatkozó feltétel.

- 112 Egyébként az Elsőfokú Bíróság az említett ítélet 287. pontjában megállapította, hogy a vitatott határozatban a Bizottság részletesen kifejti azokat az indokokat, amelyek alapján úgy véli, hogy a fellebbező árképzési gyakorlata visszaélészerű az EK 82. cikk értelmében, valamint amelyek alapján a fellebbezőt felelősnek kell tekinteni a megállapított jogsértésért, jóllehet a német hatóságoknak jóvá kell hagyniuk a fellebbező által alkalmazott díjakat.
- 113 Az Elsőfokú Bíróság elutasította továbbá a fellebbező által a gondatlanság vagy szándékosság hiányával kapcsolatban felhozott jogalapot. E tekintetben a megtámadott ítélet 296. pontjában kimondta, hogy a fellebbezőnek tudatában kellett lennie, a RegTP jóváhagyó határozatai ellenére is, hogy tényleges mozgástérrel rendelkezett az árprés csökkentésére, valamint hogy ez az árprés komoly korlátot jelentett a versenyre nézve, különös tekintettel monopolhelyzetére a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások piacán és kvázi monopolhelyzetére az előfizetői hozzáférési szolgáltatások piacán.
- 114 Egyébként az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 298. pontjában megállapította, hogy a bírósági eljárást megelőző szakasz megindítása a Németországi Szövetségi Köztársaság ellen nem befolyásolná a 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdésének első albekezdésében foglalt alapvető feltételeket, mivel a fellebbezőnek tudatában kellett lennie egyrészt, hogy tényleges mozgástérrel rendelkezett az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árainak emelésére, másrészt hogy árképzési gyakorlata a verseny fejlődésének korlátját jelentette a helyi hurokhoz való hozzáférés piacán, amely piacon a verseny szintje már eleve alacsony volt, éppen a felperes jelenlétének köszönhetően.
- 115 Végül a megtámadott ítélet 299. pontjában az Elsőfokú Bíróság elutasította az árprés RegTP általi vizsgálatára alapított kifogást, – a jelen ítélet 97. és 98. pontjának tárgyát képező – a megtámadott ítélet 267–269. pontjában kifejtett okokból.

i) A felek érvei

- 116 A fellebbező ügy érvel első kifogásában, hogy a megtámadott ítélet a 284–289. pontjában tévesen alkalmazza az EK 253. cikkből eredő követelményeket, amikor tévesen azon elvből indul ki, miszerint a vitatott határozat kellőképpen indokolta a gondatlansággal vagy szándékossággal kapcsolatos kifogást. E határozat ugyanis nem tartalmaz a gondatlanság, illetve a szándékosság kérdését illetően semmilyen jogi vagy ténybeli megállapítást.
- 117 A fellebbező elsősorban úgy érvel, hogy jogi szempontból nem elegendő, hogy a Bizottság a vitatott határozat második bevezető hivatkozásában megemlíti a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdését. A bevezető hivatkozás ugyanis nem része a határozat indokolásának, csupán a jogalapot jelöli meg. Mindenesetre egy ilyen bevezető hivatkozásból nem tűnnek ki azon okok, amelyek alapján a Bizottság úgy találta, hogy a jogsértést szándékosan vagy gondatlanságból követték el.
- 118 A fellebbező másodsorban úgy érvel, hogy a Bizottság azon ténymegállapításai, amelyekre az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 287. pontjában hivatkozik, nem alkalmasak az EK 82. cikk szándékosan vagy gondatlanságból történt megsértésével kapcsolatos kifogás indokolására, mivel e megállapításoknak nincsen köze a magatartás szubjektív betudhatóságának kérdéséhez, azaz annak kérdéséhez, hogy a fellebbezőnek tudatában kellett-e lennie, hogy sem.
- 119 Második kifogásában a fellebbező előadja, hogy a vétkes magatartás Elsőfokú Bíróság általi értékelése megsérti az indokolási kötelezettséget, ráadásul a megtámadott ítélet indokolása a 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdése első albekezdésének téves alkalmazásán alapul. Ugyanis hiányzik az EK 82. cikk esetleges megsértésének szubjektív

betudhatósága. A RegTP határozataira és az európai uniós precedens hiányára tekintettel a fellebbező nem volt tudatában magatartása állítólagosan versenyellenes jellegének.

- ¹²⁰ A fellebbező szerint a RegTP határozataira vonatkozóan a megtámadott ítélet 267–269. pontjában szereplő megállapítások, amelyekre az Elsőfokú Bíróság az említett 299. pontjában visszautal, nem engednek arra következtetni, hogy a fellebbező hibázott volna. Nem meghatározó azon tény, miszerint a RegTP nem hivatkozott kifejezetten az EK 82. cikkre, mivel a vétkes magatartás értékelése nem függ attól, hogy az érintett vállalkozás tudatában van-e annak, hogy magatartása sérti az EK 82. cikket. Egyébként sem a RegTP által használt keresztmogatás fogalma, sem a Bundesgerichtshof 2004. február 10-i ítélete nem engednek a fellebbező vétkességére következtetni. Végül az Elsőfokú Bíróság nem vizsgálta meg azon következtetéseket, amelyeket a fellebbező jogosan vonhatott le a Bizottság általános magatartásából, ami nem csupán a Németországi Szövetségi Köztársasággal szembeni kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás megindításából, hanem azon tényből is kitént, hogy a Bizottság arról tájékoztatta a fellebbezőt, hogy a vele szemben indított eljárást nem kívánja folytatni.
- ¹²¹ A Bizottság kifejti, hogy az ágazati szabályozás csupán a tekintetben releváns, hogy a fellebbező tudatában volt-e magatartása jogellenes mivoltának, azonban nem releváns a jogsértés szándékos jellegének meghatározása szempontjából. Az első jogalap harmadik része tehát hatástalan vagy legalábbis megalapozatlan.
- ¹²² A Vodafone úgy érvel, hogy a fellebbező újból csak megismétli az Elsőfokú Bíróság előtt kifejtett érvelését annak magyarázatául, hogy nem követett el hibát. A fellebbező érvelése mindenesetre elfogadhatatlan, amennyiben azt kívánja, hogy a Bíróság a megtámadott ítélet indokolásának vizsgálata keretében méltányossági okból a saját

értékelésével helyettesítse az Elsőfokú Bíróság értékelését. A fennmaradó részt illetően e rész nem megalapozott.

iii. A Bíróság álláspontja

- ¹²³ Először is meg kell állapítani, hogy a jelen kifogások, még ha részben meg is ismétlik az Elsőfokú Bíróság előtt kifejtett érvelést, a jelen ítélet 25. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban elfogadhatók, mivel azt kifogásolják, hogy az Elsőfokú Bíróság hibás jogi szempontot alkalmazott a jogsértés gondatlan vagy szándékos jellegére vonatkozó feltételt illetően, valamint a Bizottságot terhelő indokolási kötelezettség tekintetében e feltétel Bizottság általi tiszteletben tartásának ellenőrzését illetően. Egyébként emlékeztetni kell arra, hogy az a kérdés, hogy az Elsőfokú Bíróság ítéletének indokolása hiányos-e, jogi kérdésnek minősül, és mint ilyenre, a fellebbezés keretében lehet rá hivatkozni (lásd többek között a C-120/06. P. és C-121/06. P. sz., FIAMM és FIAMM Technologies kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben 2008. szeptember 9-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6513. o.] 90. pontját).
- ¹²⁴ Először is az Elsőfokú Bíróság értékelésének megalapozottságára vonatkozó kifogásokkal kapcsolatban azon kérdést illetően, hogy a jogsértést szándékosan vagy gondatlanságból követték-e el, és ezért kiszabható-e bírság a 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdésének első albekezdése alapján, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében e feltétel teljesül, amennyiben a szóban forgó vállalkozásnak – akár tisztában van azzal, akár nem, hogy megsérti a Szerződés versenyjogi szabályait – tudatában kell lennie magatartása versenyellenes hatásának (lásd a 96/82–102/82., 104/82., 105/82., 108/82. és 110/82. sz., IAZ International Belgium és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1983. november 8-án hozott ítélet [EBHT 1983., 3369. o.]

45. pontját, valamint a fent hivatkozott Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 107. pontját).

- 125 A jelen esetben az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 296. és 297. pontjában úgy találta, hogy az említett feltétel teljesül, amennyiben a fellebbezőnek tudatában kellett lennie egyfelől annak, hogy a RegTP engedélyező határozatai ellenére tényleges mozgástérrel rendelkezik az árprés csökkentésére az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának emelése révén, és másfelől annak, hogy ez az árprés komoly korlátot jelent a versenyre nézve, különös tekintettel monopolhelyzetére a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások piacán és kvázi monopolhelyzetére az előfizetői hozzáférési szolgáltatások piacán.
- 126 Meg kell állapítani, hogy a bizonyítékok elferdítésére történő hivatkozás hiányában, a ténybeli elemek Elsőfokú Bíróság általi független értékelésének részét képező ténymegállapításokon alapuló érvelés nem tartalmaz jogi hibát.
- 127 Amennyiben a fellebbező azt kifogásolja, hogy az Elsőfokú Bíróság figyelmen kívül hagyta a RegTP határozatait és az uniós precedens hiányát, elegendő megállapítani, hogy az ilyen érvelés csupán arra irányul, hogy alátámassza, hogy a fellebbező nem volt tudatában a vitatott határozatban az EK 82. cikkre tekintettel kifogásolt magatartás jogellenes jellegének. A jelen ítélet 124. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében az ilyen érvelést ekképpen el kell utasítani, mint megalapozatlant.
- 128 Ugyanez a helyzet az arra alapított kifogás esetében, hogy az Elsőfokú Bíróság nem vette figyelembe a Németországi Szövetségi Köztársasággal szembeni pert megelőző eljárás EK 226. cikk alapján történt megindítását. E körülmény, még ha el is fogadjuk, hogy a Bizottság a fellebbezőt arról tájékoztatta, hogy nem kívánja folytatni

a vele szemben az EK 82. cikk alapján indított jogsértési eljárást, nem érinti azon megállapítást, amely szerint a fellebbezőnek tudatában kellett lennie magatartása versenyellenes jellegének. Az Elsőfokú Bíróság tehát, anélkül hogy tévesen alkalmazná a jogot, megállapíthatta a megtámadott ítélet 298. pontjában, hogy a szóban forgó eljárás megindítása nincs kihatással a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése szerinti jogsértés szándékos vagy gondatlan jellegére.

- 129 A fellebbező által a megtámadott ítélet 299. pontját illetően felhozott kifogást a jelen ítélet 108. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban el kell utasítani, mint hatástalant, mivel a megtámadott ítélet 296. és 297. pontjában tett, a jogsértés szándékos vagy gondatlan jellegének bizonyításához elegendő egyéb megállapítások alátámasztásául szolgáló, a tárgyhoz nem tartozó indokolás ellen irányul.
- 130 Másodsorban azon kifogásokat illetően, amelyek a vitatott határozat jogsértés szándékos vagy gondatlan jellegére vonatkozó indokolásának Elsőfokú Bíróság általi felülvizsgálatával kapcsolatosak, emlékeztetni kell arra, hogy az EK 253. cikkben előírt indokolási kötelezettség olyan lényeges eljárási szabálynak minősül, amelyet külön kell választani az indokolás megalapozottságának kérdésétől, amely a vitatott jogi aktus érdemi jogszerűségére vonatkozik. E megközelítésben az EK 253. cikk által megkövetelt indokolást a kérdéses jogi aktus természetéhez kell igazítani, és abból világosan és egyértelműen ki kell tűnnie a jogi aktust meghozó intézmény érvelésének oly módon, hogy az érdekelt megismerhessék a meghozott intézkedés indokait, a hatáskörrel rendelkező bíróság pedig gyakorolhassa felülvizsgálati jogkörét (a C-17/99. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 2001. március 22-én hozott ítéletének [EBHT 2001., I-2481. o.] 35. pontja)
- 131 Az indokolás követelményét az ügy körülményeire, különösen a jogi aktus tartalmára, az előadott indokok jellegére és a jogi aktus címzettjei, illetve a jogi aktus által közvetlenül és személyükben érintett bármely más személy magyarázathoz jutás iránti

érdekére figyelemmel kell értékelni. Nem követelmény, hogy az indokolás minden releváns ténybeli és jogi elemre kitérjen, mivel azon kérdést, hogy a jogi aktus indokolása megfelel-e az említett EK 253. cikk követelményeinek, nem csupán szövege, hanem összefüggései, valamint az érintett területre vonatkozó jogi szabályok összessége alapján kell eldönteni (lásd különösen a C-367/95. P. sz., Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben 1998. április 2-án hozott ítéletének [EBHT 1998., I-1719. o.] 63. pontját, valamint a C-413/06. P. sz., Bertelsmann és Sony Corporation of America kontra Impala ügyben 2008. július 10-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-4951. o.] 166. pontját).

- 132 A vitatott határozat indokolását illetően az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 286. pontjában egyrészt megállapította, hogy az említett határozat hivatkozik a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésére, amely rendelkezés első albekezdése meghatározza azon feltételeket, amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy a Bizottság bírságot szabhasson ki, amelyek között szerepel a megállapított jogsértés szándékos vagy gondatlan jellegére vonatkozó feltétel, másrészt az említett ítélet 287. pontjában megállapította, hogy e határozatban a Bizottság részletesen kifejti azokat az indokokat, amelyek alapján úgy véli, hogy a fellebbező árképzési gyakorlata visszaélésszerű, illetve amelyek alapján a fellebbezőt felelősnek kell tekinteni a megállapított jogsértésért, árainak a nemzeti szabályozó hatóságok általi jóváhagyása ellenére is.
- 133 E megállapításokból kitűnnek az indokok, amelyek alapján a vitatott határozatot hozták, és amelyek lehetővé teszik a fellebbező számára a Bizottság érvelésének megismerését a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésében a bírságkiszabás tekintetében meghatározott alapfeltételek fellebbezőre történő alkalmazását illetően. Az Elsőfokú Bíróság így az EK 253. cikk megsértése nélkül juthatott arra a következtetésre, hogy a vitatott határozat e tekintetben kellően indokolt az említett rendelkezésből származó követelmények vonatkozásában. A fellebbező ezzel kapcsolatos kifogása tehát megalapozatlan.

- 134 Amennyiben a fellebbező hozzáfűzi e tekintetben, hogy a Bizottságnak a megtámadott ítélet 287. pontban megismételt megállapításai nem relevánsak a jogsértés szándékos vagy gondatlan jellegének meghatározásához, elegendő megállapítani, hogy a vitatott határozatban elfogadott indokolás megalapozottságát vitatni kívánó ilyen érvelés a fellebbezés szakaszában elfogadhatatlan a jelen ítélet 24. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében.
- 135 Harmadsorban a megtámadott ítélet indokolását illetően emlékeztetni kell arra, hogy az ítéletek indokolásának követelménye a Bíróság alapokmányának 36. cikkéből következik, amely ugyanezen alapokmány 53. cikkének első bekezdése, valamint az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 81. cikke alapján az Elsőfokú Bíróságra is alkalmazandó (lásd a C-311/05. P. sz., Naipes Heraclio Fournier kontra OHIM ügyben 2007. október 4-én hozott ítéletének 51. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 136 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az ítélet indokolásából világosan és egyértelműen ki kell tűnnie az Elsőfokú Bíróság érvelésének oly módon, hogy lehetővé tegye az érdekelték számára, hogy megismerjék a hozott határozat indokolását, és a Bíróságnak, hogy a bírósági felülvizsgálatot gyakorolja (lásd különösen a C-259/96. P. sz., Tanács kontra de Nil és Impens ügyben 1998. május 14-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-2915. o.] 32. és 33. pontját, valamint a C-449/98. P. sz., IECC kontra Bizottság ügyben hozott ítélet [EBHT 2001., I-3875. o.] 70. pontját).
- 137 E tekintetben elegendő megjegyezni, amint a jelen ítélet 125. pontjából is következik, hogy a megtámadott ítélet 296. és 297. pontjából világosan és egyértelműen kitűnik az Elsőfokú Bíróság érvelése az állítólagos jogsértés gondatlan vagy szándékos jellegét illetően. Következésképpen a megtámadott ítélet ezzel kapcsolatos indokolásának hiányára alapított kifogás alaptalan.

138 Következésképpen az első jogalap harmadik részét el kell utasítani, mint részben elfogadhatatlant és részben hatástalant vagy megalapozatlant.

d) Az első jogalapra vonatkozó következtetések

139 A fenti megfontolásokból következik, hogy az első jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

3. A második jogalapról, amely az EK 82. cikk alkalmazásakor elkövetett téves jogértelmezésen alapul

140 A fellebbező által felhozott második jogalap három részre osztható, amelyek az EK 82. cikk szerinti visszaélés megállapításakor az árpréskritérium relevanciájával, az árprés kiszámítási módszerének megfelelő mivoltával és az árprés hatásaival kapcsolatosak.

a) A megtámadott ítélet

141 A megtámadott ítélet 153–207. pontjában az Elsőfokú Bíróság elutasította a fellebbező azon kifogásait, amelyek a Bizottság által az árprés fennállásának megállapításához használt módszer jogellenességén alapultak.

- 142 Az Elsőfokú Bíróság először is elutasította megtámadott ítélet 166–168. pontjában a fellebbező azon kifogását, amely szerint az árprés visszaélésszerű volta kizárólag az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árainak visszaélésszerű voltából eredhet. Az említett ítélet 166. pontjában már megállapítást nyert, hogy a vitatott határozat szerint a fellebbező által elkövetett visszaélés abban nyilvánul meg, hogy árprés formájában tisztességtelen díjakat állapított meg versenytársai hátrányára, mivel a Bizottság úgy találta, hogy visszaélésszerű árprés áll fenn, amennyiben az adott piacon erőfölényben lévő vállalkozás kiskereskedelmi árainak és a versenytársak számára hasonló szolgáltatásokért szabott nagykereskedelmi hozzáférési díjának különbözete negatív vagy nem elegendő az erőfölényes szolgáltató által az előfizetőinek kínált szolgáltatások egyedi költségeinek fedezetére, az Elsőfokú Bíróság az említett ítélet 167. pontjában a következőket állapította meg:

„Kétségtelen, hogy a Bizottság a [vitatott] határozatban csak azt bizonyította, hogy a felperes számára rendelkezésre állt mozgástér [az előfizetői hozzáférési szolgáltatások] kiskereskedelmi árainak megváltoztatására. Ugyanakkor a felperes magatartásának visszaélésszerű volta a [helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások] nagykereskedelmi ára és [az előfizetői hozzáférési szolgáltatások] kiskereskedelmi ára közötti tisztességtelen különbözetből adódik, amely [árprés] formáját ölti. Következésképpen a [vitatott] határozatban megállapított visszaélés tekintetében a Bizottságnak nem kellett bemutatnia a [vitatott] határozatban, hogy a felperes kiskereskedelmi árai önmagukban visszaélésszerűek.”

- 143 Másodszor a megtámadott ítélet 183–194. pontjában az Elsőfokú Bíróság elutasította azon kifogást, amelyben a fellebbező azt kifogásolta, hogy a Bizottság az erőfölényben lévő, vertikálisan integrált vállalkozás díjai és költségei alapján számította ki az árprést, figyelmen kívül hagyva a versenytársak egyedi piaci helyzetét. E tekintetben, miután az ítélet 185. pontjában kiemelte, hogy a Bizottság összetett gazdasági értékelésének felülvizsgálata csak az eljárásra és az indokolásra vonatkozó szabályok betartásának, a tényállás-megállapítás pontosságának, valamint nyilvánvaló mérlegelési

hiba, illetve a hatáskörrel való visszaélés hiányának ellenőrzésére terjed ki, az Elsőfokú Bíróság többek között a következőket mondta ki:

- „186. Először is fel kell idézni, hogy a [vitatott] határozatban a Bizottság megvizsgálta, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás árképzési gyakorlata járhat-e olyan hatással, hogy a piacról kiszorít egy, az erőfölényben lévő vállalkozáshoz hasonló hatékonyságú gazdasági szereplőt. A Bizottság tehát kizárólag a felperes díjaiból és költségeiből indult ki, és nem vette figyelembe a felperes aktuális vagy potenciális versenytársainak egyedi helyzetét annak vizsgálata során, hogy a felperes árképzési gyakorlata visszaélésszerű-e.
187. A Bizottság szerint ugyanis »[visszaélésszerű árprés] fennállására lehet következtetni, amennyiben az adott piacon erőfölényben lévő vállalkozás kiskereskedelmi árainak és a versenytársak számára hasonló szolgáltatásokért szabott nagykereskedelmi hozzáférési [szolgáltatások] díjának különbözete negatív, vagy nem elegendő az erőfölényes szolgáltató által [a kiskereskedelmi] piacon saját előfizetőinek kínált termékek egyedi költségeinek fedezetére« [...]. A jelen esetben az [árprés] azért visszaélésszerű, mert a fellebbező maga is »csak veszteségesen tudta volna előfizetőinek kínálni szolgáltatásait [...] amennyiben vállalkozáson belüli fizetés formájában fizetnie kellett volna saját közvetített szolgáltatásaiért« [...]. Ilyen körülmények között »a versenytársak, amelyek ugyanolyan hatékonyak«, mint a felperes, csak akkor tudnak »versenyképes árakon hozzáférési szolgáltatást nyújtani, ha máshol további hatékonyságjavulást érnek el«. [...]
188. Meg kell [...] állapítani, hogy – még ha mindezidáig a közösségi bíróságok nem is foglaltak kifejezetten állást az [árprés] fennállásának vizsgálata során alkalmazandó módszerről – az ítélkezési gyakorlatból egyértelműen levezethető, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás árképzési gyakorlatának visszaélésszerű

voltát főszabály szerint saját helyzetére, és így saját díjai és költségei alapján, nem pedig az aktuális vagy potenciális versenytársainak helyzetére tekintettel kell megítélni.

[...]

192. Hozzá kell fűzni, hogy bármilyen más megközelítés a jogbiztonság általános elve megsértésének kockázatával járna. Amennyiben ugyanis egy erőfölényben lévő vállalkozás árképzési gyakorlatának jogszerűség a versenytársak egyedi helyzetén múlna, nevezetesen ez utóbbiak költségeinek szerkezetén, amelyre vonatkozóan nem feltétlenül állnak az erőfölényben lévő vállalkozás rendelkezésére információk, ez utóbbi nem volna abban a helyzetben, hogy saját magatartásának jogszerűségét képes legyen megítélni.

193. A Bizottság tehát joggal alapozta a felperes árképzési gyakorlatának visszaélésszerű voltára vonatkozó elemzését kizárólag a felperes egyedi helyzetére, és következésképpen a felperes költségeire és díjaira.

194. Mivel azt kell megvizsgálni, hogy magának a felperesnek vagy egy hasonlóan hatékony vállalkozásnak módjában állhatott volna előfizetői számára máshogy, mint veszteségesen kínálni szolgáltatásait, amennyiben ezt megelőzően arra kényszerül, hogy vállalkozáson belüli fizetés formájában fizessen saját közvetített szolgáltatásaiért, hatástalan a felperes azon érve, mely szerint a versenytársak nem kívánják reprodukálni ügyfélstruktúráját, illetve hogy további bevételekre tehetnek szert a piacon kínált innovatív termékek révén (amelyekre

vonatkozóan a felperes nem szolgál további részletekkel). Hasonló okokból nem állja meg a helyét azon érvelés, mely szerint a versenytársak kizárhatják az (elő)választás lehetőségét.”

¹⁴⁴ Harmadszor az Elsőfokú Bíróság ugyanezen ítélet 196–206. pontjában elutasította azon kifogást, amely szerint a Bizottság csak a hozzáférési szolgáltatásokból származó bevételeket vette figyelembe, és eltekintett az egyéb szolgáltatásokból, így a távközlési szolgáltatásokból származó bevételektől.

¹⁴⁵ E tekintetben az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 196. pontjában először is megállapította, hogy a 96/19 irányelv, amely az inkumbens szolgáltatók árképzési struktúráját illetően a bekötés kezdeti előfizetési díját, a havi előfizetési díjat, a helyi, távolsági és nemzetközi telefonhívásokat különbözteti meg, e különböző elemek között a tényleges költségeket tükröző díjszabás-kiegyenlítést kíván megvalósítani annak érdekében, hogy a távközlési piacon teljes verseny alakulhasson ki, és ennek pontosan oly módon kellett megvalósulnia, hogy a távolsági és nemzetközi telefonhívások díja csökken, míg a havi előfizetési díj és a helyi telefonhívások díja emelkedik. Az Elsőfokú Bíróság az ítélet 197. pontjában megállapította, hogy a Bizottság joggal hangsúlyozta: a hozzáférési díjnak és a telefonhívások díjainak az elkülönített kezelését következőképpen már az uniós jog által előírt díjkiegyenlítés elve is tartalmazza.

¹⁴⁶ Ezt követően az Elsőfokú Bíróság az ítélet 198. pontjában emlékeztetett arra, hogy a fellebbező és versenytársai között a torzulásmentes versenyt csak akkor lehet garantálni, ha a különböző gazdasági szereplők esélyegyenlősége biztosított. E tekintetben a következőket mondta ki:

„199. Még ha el is fogadjuk, hogy az előfizető szemszögéből a hozzáférési szolgáltatások és a távközlési szolgáltatások egységet képeznek, ez nem változtat azon

a tényen, hogy a felperes versenytársai csak úgy tudnak távközlési szolgáltatást nyújtani előfizetők számára a felperes helyhez kötött hálózatán keresztül, ha hozzáféréssel rendelkeznek a helyi hurokhoz. Az inkumbens szolgáltató, mint a helyhez kötött hálózat tulajdonosa, amilyen a felperes, és a versenytársai közötti esélyegyenlőség azt feltételezi, hogy a hozzáférési szolgáltatások díjai olyan szinten kerüljenek meghatározásra, amely biztosítja, hogy a versenytársak az inkumbens szolgáltatóval azonos feltételekkel nyújthassanak távközlési szolgáltatásokat. Ez az esélyegyenlőség csak akkor biztosított, ha az inkumbens szolgáltató olyan szinten határozza meg [az előfizetői hozzáférési szolgáltatások] kiskereskedelmi árait, amely lehetővé teszi – az inkumbens szolgáltatóval azonos hatékonyságúnak feltételezett – versenytársak számára, hogy a [helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési] szolgáltatásokért fizetett díjat teljes egészében beépíthessék kiskereskedelmi áraikba. Amennyiben azonban az inkumbens szolgáltató ezt az elvet nem tartja tiszteletben, az új belépők csak veszteséggel képesek hozzáférési szolgáltatást kínálni ügyfeleiknek. A helyi hurokhoz való hozzáférés kapcsán elszenvedett veszteségeiket ebben az esetben kénytelenek lennének a távközlési szolgáltatások magasabb díjaiból fedezni, ami a távközlési piacon is torzítaná a versenyt.

200. Ebből az következik, hogy – még ha igaz is, amint azt a felperes állítja, hogy az előfizető szemszögéből a hozzáférési szolgáltatások és a távközlési szolgáltatások »cluster«-t képeznek – a Bizottság joggal állapíthatta meg a [vitatott] határozat [száztizenkilencedik] preambulumbekzdésében, hogy annak megítélése érdekében, hogy a felperes árképzési gyakorlata versenytorzító hatással jár-e, az [árprás] fennállását kizárólag a hozzáférési szolgáltatások szintjén kellett vizsgálni, és következésképpen a távközlési szolgáltatások díjaitól el kellett tekinteni a számítás során.

201. Egyébként a felperes által felvetett, a hozzáférési díjak és a távközlési szolgáltatások díjainak ellentételezésén alapuló számítás is azt igazolja, hogy a felperes és versenytársai a helyi hurokhoz való hozzáférés terén nem azonos feltételekkel

indulnak, márpedig ez szükséges feltétele volna annak, hogy a távközlési piacon a verseny torzításmentes legyen.

202. Mindenesetre, mivel a felperes jelentős mértékben csökkentette a telefonhívások díjait a [vitatott] határozattal érintett időszakban [...], nem zárható ki, hogy a versenytársak számára nem is lett volna gazdaságilag lehetséges a díjak ellentételezése úgy, ahogyan azt a felperes elővezeti. A versenytársaknak ugyanis, akik már a helyi hurokhoz való hozzáférés szintjén is versenyhátrányt szenvednek a felpereshez képest, a távközlési szolgáltatások tekintetében még a felperesénél is alacsonyabb díjakat kellett alkalmazniuk ahhoz, hogy az előfizetőket rávegyék arra, hogy felmondják a felperesnél meglévő előfizetéseiket, és náluk létesítsenek előfizetést.”

¹⁴⁷ Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 203. pontjában arra a következtetésre jutott, hogy a Bizottság joggal vette figyelembe az árprés számítása során kizárólag a hozzáférési szolgáltatásokból származó bevételeket, és tekintett el az egyéb szolgáltatásokból, így a távközlési szolgáltatásokból származó bevételektől.

¹⁴⁸ Egyébként, miután a megtámadott ítélet 223. pontjában rámutatott, hogy a fellebbező egyedi költségeinek kiszámításával kapcsolatban a Bizottság által elismert számítási hiba nem befolyásolhatta a vitatott határozat jogszerűségét, tekintettel arra, hogy a fellebbező árképzési gyakorlatának az EK 82. cikk értelmében vett tisztességtelen volta önmagában az árprés fennállásán alapul, és nem annak pontos mértékétől függ, az Elsőfokú Bíróság az ítélet 234–244. pontjában elutasította a fellebbezőnek a piacra gyakorolt hatás hiányával kapcsolatos kifogásait, többek között a következőket állapítva meg:

„234. A Bizottság szerint a felperes árképzési gyakorlata korlátozta a versenyt az előfizetői hozzáférési szolgáltatások piacán. A [vitatott] határozatban [...] e

megállapítást önmagában az [árprés] fennállásából vezeti le. Álláspontja szerint nem szükséges a versenyellenes hatás bizonyítása, még ha másodlagosan meg is vizsgálta az ilyen hatás meglétét a [vitatott] határozat [száznolvanegyedik–száznolcvanharmadik] preambulumbekzdésében.

235. Mivel 1998-ig, az első versenytársnak az előfizetői hozzáférési szolgáltatások piacára való belépéséig, a felperes monopolhelyzetben volt e kiskereskedelmi piacon, a Bizottság által bizonyítandó versenyellenes hatás a felperes árképzési gyakorlata által az e piacon a verseny fejlődésére gyakorolt esetleges korlátozás formájában jelenhet meg.
236. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy egyrészt a felperes tulajdonában van a helyhez kötött telefonhálózat Németországban, másrészt nem vitatott, hogy – amint azt a Bizottság a [vitatott] határozat [nyolcvanharmadik–kilencvenegyedik] preambulumbekzdésében kifejti – a határozat elfogadásának idején Németországban nem létezett más olyan infrastruktúra, amely lehetővé tette volna a felperes versenytársai számára, hogy gazdaságilag életképes módon lépjenek be az előfizetői hozzáférési szolgáltatások piacára.
237. Tekintettel arra, hogy a felperes [helyi hurokhoz való hozzáférési] szolgáltatásai elengedhetetlenek ahhoz, hogy a versenytársak a felperessel versenyre keljenek [az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi piacán], a felperes [a helyi hurokhoz való hozzáférés] nagykereskedelmi árai és [az előfizetői hozzáférési szolgáltatások] kiskereskedelmi árai közötti [árprés] főszabály szerint korlátozza a verseny fejlődését a [kiskereskedelmi] piacon. Amennyiben a felperes [előfizetői hozzáférési szolgáltatásokra vonatkozó] kiskereskedelmi árai alacsonyabbak, mint [a helyi hurokhoz való hozzáférési szolgáltatásokra vonatkozó] nagykereskedelmi díjai, vagy ha az ez utóbbiak és [az említett]

kiskereskedelmi árak közötti különbség nem elegendő ahhoz, hogy egy hasonlóan hatékony szolgáltató fedezni tudja az előfizetői hozzáférési szolgáltatásokhoz kapcsolódó egyedi költségeket, úgy egy a felpereshez hasonló hatékonyságú potenciális versenytárs csak veszteségek elszenvedésével tud belépni az előfizetői hozzáférési szolgáltatások piacára.

238. Igaz ugyan, amit a felperes is megjegyez, hogy a versenytársai általában keresztfinanszírozáshoz [kereszt támogatáshoz] folyamodnak, azaz az előfizetői hozzáférési szolgáltatások piacán elszenvedett veszteségeiket más piacon, így a távközlési szolgáltatások piacán realizált nyereséggel kompenzálják. Mindenesetre arra tekintettel, hogy a felperesnek mint a helyhez kötött hálózat tulajdosának nem kell [a helyi hurokhoz való hozzáférési] szolgáltatásokhoz folyamodnia ahhoz, hogy előfizetői hozzáférési szolgáltatásokat nyújtson, valamint hogy versenytársaival ellentétben a felperesnek nem kell egy erőfölényben lévő vállalkozás árképzési gyakorlata miatt kompenzálnia az előfizetői hozzáférési szolgáltatások piacán elszenvedett veszteségeit, a [vitatott] határozatban megállapított [árpréc] versenytorzító hatású nemcsak az előfizetői hozzáférési szolgáltatások piacán, hanem a távközlési szolgáltatások piacán is [...].
239. Egyébként az előfizetői hozzáférési szolgáltatások piacán a TKG 1996. augusztus 1-jei hatálybalépésével megtörtént piac liberalizáció óta a felperes versenytársai által megszerzett kis piaci részesedések azt mutatják, hogy a felperes árképzési gyakorlata a verseny fejlődésének korlátját jelentette e piacon. [...]

240. Ugyancsak nem vitatott, hogy csupán az analóg vonalakat véve figyelembe – amelyek Németországban a [vitatott] határozat elfogadásakor a vonalak 75%-át tették ki –, a felperes versenytársainak részesedése 21%-ról 10%-ra esett vissza 1999 és 2002 között [...].

[...]

244. [...] Mindenesetre a felperes – aki elmulasztotta számszerűsíteni a versenytársak nemzeti piacon való jelenlétét – nem hozott fel egyetlen olyan bizonyítékot sem, amely cáfolná a [vitatott] határozat [száznolcvanadik–száznolcvanharmaidik] preambulumbekzdésében foglaltakat, miszerint az árképzési gyakorlat ténylegesen korlátozta a versenyt az előfizetői hozzáférési szolgáltatások német piacán.”

b) A második jogalap első, az EK 82. cikk szerinti visszaélés megállapításakor az árpréskritérium relevanciájával kapcsolatos részéről

i. A felek érvei

¹⁴⁹ Első kifogásában a fellebbező arra hivatkozik, hogy a megtámadott ítélet megsérti az indokolási kötelezettséget, amennyiben nem vizsgálta meg az általa első fokon felhozott érvet, miszerint a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési

szolgáltatások árainak RegTP általi meghatározása okán a Bizottság nem alkalmazhatta volna az árpréskritériumot. A megtámadott ítélet e tekintetben ördögi körön alapul. A Törvényszék ugyanis maga a Bizottság által választott kritériumot alkalmazza azon elemek meghatározásához, amelyekre a fellebbező árai vizsgálatának ki kell terjednie. A fellebbező kifogása azonban az érvelés egy korábbi szakaszát érinti, azaz annak kérdését, hogy minden esetben megfelelő-e a Bizottság által választott árpréskritérium.

- ¹⁵⁰ Második kifogásában a fellebbező úgy érvel, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta az EK 82. cikket a megtámadott ítélet 166–168. pontjában, amennyiben az árpréskritérium alapján nem állapítható meg az árak visszaélésszerű jellege, mivel a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árakat kötelező jelleggel az illetékes nemzeti szabályozó hatóság szabja meg.

- ¹⁵¹ A fellebbező úgy véli, hogy ilyen helyzetben az árpréskritérium megfelelő jellege a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások hatóság által rögzített nagykereskedelmi árának szintjétől függ, ami a szabályozott vállalkozás mozgásterének hiányában nem szolgálhat kifogás alapjául a visszaélést illetően. Amennyiben a nemzeti szabályozó hatóság a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árát túl magas szinten rögzíti, a szabályozott, erőfölényben lévő vállalkozás a maga részéről kénytelen túlzott szinten meghatározni az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árát, a megfelelő haszonkulcs biztosítása végett. Ebben az esetben a vállalkozás a visszaélések két különböző formája közül választhat: egy árpréskritérium vagy az árak visszaélésszerű emelése. Az erőfölényben lévő vállalkozás ekképpen nem kerülheti el a visszaélésszerű megatartást.

- 152 A fellebbező szerint a jelen helyzetben felmerülőhöz hasonló helyzetben, az erőfőlényben lévő vállalkozás csupán akkor követ el visszaélést, ha az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi ára önmagában visszaélésszerűen alacsony.
- 153 A Bizottság úgy véli, hogy a megtámadott ítélet kellően indokolt, és ráadásul a fellebbező érvelése nem megalapozott.
- 154 A Vodafone szerint, függetlenül azon ténytől, hogy a második jogalap első részének kifogásai elfogadhatatlanok, mivel az első fokon kifejtett érveket ismétlik meg, és hibás érdemi értékelésre vonatkoznak, valamint sem ténybeli, sem jogi szempontból nem relevánsak.

i. A Bíróság álláspontja

- 155 Előzetesen meg kell jegyezni, hogy a Vodafone állításával ellentétben, a második jogalap első része – a jelen ítélet 123. pontjában kifejtettekkel azonos okokból – elfogadható, mivel a fellebbező, még ha lényegében az Elsőfokú Bíróság előtt kifejtett érvelését ismétli is meg, azt kifogásolja, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot amikor hibás jogi szempontot fogadott el az EK 82. cikk alkalmazásával kapcsolatban, és nem indokolta e tekintetben kellően a megtámadott ítéletet.

156 A második jogalap első részének megalapozottságát illetően meg kell állapítani először is, hogy a megtámadott ítélet indokolásának hiányára alapított kifogás hibás, mivel a fellebbező tévesen kifogásolja, hogy az Elsőfokú Bíróság az ítéletben nem nyújtott indokolt választ a fellebbező azon érvére vonatkozóan, miszerint az árpréskritérium nem releváns, amennyiben, mint a jelen esetben is, a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árát a nemzeti szabályozó hatóság határozza meg, és ennél fogva az Elsőfokú Bíróság nem indokolta jogilag megfelelő módon a Bizottság által az EK 82. cikk szerinti jogsértés megállapításához választott árpréskritérium megfelelő mivoltát.

157 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az Elsőfokú Bíróság, a megtámadott ítélet 166–168. pontjában megállapította, hogy a Bizottság a vitatott határozatban egyrészt kizárólag az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának módosítását illetően a fellebbező rendelkezésére álló mozgástér fennállását állapítja meg, másrészt pedig úgy találja, hogy a fellebbező legalább azonos hatékonyságú versenytársak tekintetében árprést eredményező magatartásának visszaélészerű jellege a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi ára és az említett kiskereskedelmi ár közötti tisztességtelen különbözetből adódik, ekképpen a Bizottságnak nem kellett bizonyítania ez utóbbi árak visszaélészerű jellegét. Egyébként az ítélet 183–213. pontjában az Elsőfokú Bíróság kifejtette indokait, amelyek alapján el kell utasítani a Bizottság által az árprés kiszámítására elfogadott módszerrel szemben felhozott kifogásokat.

158 Meg kell állapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság ezzel hallgatólagosan, ám szükségszerűen kifejtette az indokokat, amelyek alapján a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árának a nemzeti szabályozó hatóságok általi állítólagos szabályozása a jelen esetben nem képezi annak akadályát, hogy a fellebbező árképzési gyakorlatát visszaélészerűnek lehessen minősíteni az EK 82. cikk értelmében.

- 159 A megtámadott ítélet 166–168. és 183–213. pontjában tett különböző megállapításokból egyértelműen kitűnik, hogy az Elsőfokú Bíróság szerint nem a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árának szintje – ami, amint az a jelen ítélet 48. és 49. pontjában megállapítást nyert, nem vitatható a jelen fellebbezés keretében –, és nem is az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának szintje, hanem a kettő közötti különbséget ellentétes az EK 82. cikkel.
- 160 A jelen ítélet 135. és 136. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban a fellebbező a megtámadott ítélet e részeit olvasva tehát megismerhette az okokat, amelyek alapján a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árának a nemzeti szabályozó hatóságok általi állítólagos szabályozása a jelen esetben az Elsőfokú Bíróság szerint nincs kihatással az EK 82. cikknek a fellebbező árképzési gyakorlatára való alkalmazására.
- 161 Következésképpen a megtámadott ítélet 183–213. pontjával együtt olvasott 166–168. pontja kellő indokolást tartalmaz azon okokat illetően, amelyek alapján az Elsőfokú Bíróság úgy találta, hogy – függetlenül a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árának a nemzeti szabályozó hatóságok általi rögzítésétől – a Bizottság által választott árpréskritérium megfelelő volt annak megállapításához, hogy a fellebbező árképzési gyakorlata az EK 82. cikk értelmében visszaélészerű volt.
- 162 A megtámadott ítélet indokolásának hiányára alapított kifogást ennélfogva el kell utasítani, mint megalapozatlant.

163 Másodsorban azon kifogást illetően, amely szerint az EK 82. cikk szerinti visszaélés megállapítása szempontjából az árpréskritérium hibás, emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a jelen ítélet 31. és 32. pontjában megállapítást nyert – a fellebbező nem vitatja e kifogással azt, hogy az erőfölényben lévő vállalkozásnak a legalább azonos hatékonyságú versenytársak tekintetében árpréshez vezető árképzési gyakorlata főszabály szerint visszaélészerű magatartásnak minősülhet az EK 82. cikk értelmében. Az említett kifogásban a fellebbező azonban úgy érvel, hogy a jelen körülmények között, mivel a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árát a nemzeti szabályozó hatóságok rögzítik, a megtámadott ítéletben elfogadott árpréskritérium nem megfelelő annak megállapításához, hogy árképzési gyakorlata az EK 82. cikk értelmében visszaélészerű.

164 Amint a jelen ítélet 38–43. pontjából is kitűnik, a jelen fellebbezés keretében, az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítéletben, valamint a Bizottság által a vitatott határozatban elfogadott feltevésre kell támaszkodni, amely szerint a fellebbező nem rendelkezett mozgástérrel az említett nagykereskedelmi árainak módosítására.

165 A fentiek alapján az árpréskritérium nem megfelelő mivoltának alátámasztására a fellebbező a jelen kifogás keretében nem támaszkodhat azon feltevésre, miszerint a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árát a nemzeti szabályozó hatóságok túl magas szinten határozzák meg. Még ha el is ismernénk, amint a fellebbező a tárgyalás során állította, hogy a vitatott határozat elfogadásának alapjául szolgáló versenytársi kifogások e körülményen alapultak, ezen feltevést, amint az már a jelen ítélet 48. és 49. pontjában megállapítást nyert, a jelen fellebbezés korlátait túllépőnek kell tekintetni.

- 166 Ennélfogva nem szükséges megvizsgálni a fellebbező azon kifogását, miszerint az árpréskritérium nem megfelelő mivolta kitűnik azon tényből, hogy a kifogásolt visszaélés elkerülése érdekében a jelen esetben nem volt más lehetősége – tekintettel arra, hogy a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árakat a nemzeti szabályozó hatóságok túl magas szinten határozták meg –, mint az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának visszaélésszerűen túl magas szintre emelése, lévén hogy az ilyen kifogás olyan hipotetikus feltevésen alapul, amely nem tartozik a Bíróság felülvizsgálata alá az említett fellebbezés keretében.
- 167 Egyébként, amennyiben a fellebbező úgy érvel, hogy az árpréskritérium megfelelő volta attól függ, hogy a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árát a nemzeti szabályozó hatóság milyen szinten rögzíti, meg kell jegyezni, hogy – amint az a megtámadott ítélet 166–168. pontjából kitűnik – a fellebbező említett ítélet tárgyát képező árképzési gyakorlatának az EK 82. cikk értelmében visszaélésszerűnek minősülése a szóban forgó nagykereskedelmi árak és az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi ára közötti – a legalább azonos hatékonyságú versenytársak tekintetében árpréshez vezető – különbséget tisztességtelen jellegéből adódik. Amint azt az Elsőfokú Bíróság az említett ítélet – a jelen fellebbezés keretében nem vitatott – 223. pontjában kimondta, a fellebbező árképzési gyakorlatának az EK 82. cikk értelmében vett tisztességtelen volta önmagában az árprés fennállásán alapul, és nem annak pontos mértékétől függ.
- 168 Következésképpen a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árának szintje önmagában nem bír jelentőséggel az Elsőfokú Bíróság által az EK 82. cikk szóban forgó árképzési gyakorlatra történő alkalmazását illetően tett megállapítások megalapozottságának vitatása szempontjából.
- 169 A jelen kifogás megalapozottságának vizsgálata céljából ezzel szemben meg kell vizsgálni, hogy az Elsőfokú Bíróság joggal találta-e úgy többek között a megtámadott ítélet

166. és 168. pontjában, hogy még azt feltételezve is, hogy a fellebbező nem rendelkezik mozgástérrel a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árainak módosítását illetően, az árképzési gyakorlata mégis minősülhet az EK 82. cikk értelmében visszaélészerűnek, amennyiben, függetlenül annak kérdésétől, hogy a nagykereskedelmi árai és az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árai magukban visszaélészerűek-e, a közöttük fennálló különbséget tisztességtelen jellegű, azaz – az említett ítélet szerint – negatív, vagy nem elegendő a fellebbező által saját előfizetőinek kínált termékek egyedi költségeinek fedezetére, és ekképpen nem teszi lehetővé a fellebbezővel azonos hatékonyságú versenytárs számára, hogy a fellebbezővel versenyezzen az előfizetői hozzáférési szolgáltatások nyújtása terén.

¹⁷⁰ E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 82. cikk az Európai Közösség intézkedései általános céljának kifejeződése, azaz a közös piaci verseny torzulását megakadályozó rendszer megteremtésének mint célnak. Így az EK 82. cikkben említett erőfölény olyan, valamely vállalkozás rendelkezésére álló gazdasági erőre vonatkozik, amely alapján lehetősége van megakadályozni a tényleges verseny fenntartását az érintett piacon, és a versenytársaktól, üzletfelektől és a fogyasztóktól jelentős mértékben függetlenül viselkedni (lásd a 85/76. sz., Hoffmann-La Roche kontra Bizottság ügyben 1979. február 13-án hozott ítélet [EBHT 1979., 461. o.] 38. pontját, valamint a C-202/07. P. sz., France Télécom kontra Bizottság ügyben 2009. április 2-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-2369. o.] 103. pontját).

¹⁷¹ A jelen esetben emlékeztetni kell arra, hogy – amint a jelen ítélet 50–52. pontjából is kitűnik – a fellebbező nem vitatja, hogy erőfölényben van az érintett szolgáltatások piacain, azaz mind a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi piacán, mind az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi piacán.

- 172 A fellebbező árképzési gyakorlatának visszaélészerű jellegét illetően meg kell jegyezni, hogy az EK 82. cikk második bekezdésének a) pontja kifejezetten tiltja, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás közvetlenül vagy közvetetten tisztességtelen árakat kössön ki.
- 173 Egyébként az EK 82. cikkben meghatározott visszaélészerű magatartások felsorolása nem kimerítő, ezért az ott említett magatartások csak az erőfölénnyel való visszaélés példáit jelentik. Az e rendelkezés szerinti visszaélést megvalósító magatartások felsorolása nem meríti ki az erőfölénnyel való visszaélésnek a Szerződés szerint tiltott módzatait (lásd a fent hivatkozott British Airways kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 57. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 174 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az erőfölénnyel a tagállamok közti kereskedelemre hatást gyakorló visszaélés megtiltásával az EK 82. cikk az erőfölényben lévő vállalkozás olyan magatartására vonatkozik, amelynek hatására – olyan piacon, ahol pontosan a szóban forgó vállalkozás jelenlétének következtében a verseny már meggyengült – a termékeknek és a szolgáltatásoknak a gazdasági szereplők által nyújtott teljesítésen alapuló rendes versenyét jellemző eszközöktől eltérő eszközökkel korlátozzák a piacon még létező versenyszint fenntartását vagy a verseny fejlődését (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Hoffman-La Roche kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 91. pontját; a fent hivatkozott Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 70. pontját; a C-62/86. sz., AKZO kontra Bizottság ügyben 1991. július 3-án hozott ítélet [EBHT 1991., I-3359. o.] 69. pontját; a fent hivatkozott British Airways kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 66. pontját, valamint a fent hivatkozott France Télécom kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 104. pontját).
- 175 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy annak meghatározására, hogy valamely erőfölényben lévő vállalkozás visszaél-e e helyzetével az árképzési gyakorlatának alkalmazásával, ezt az összes körülmény figyelembevételével kell megítélni, és vizsgálni kell, hogy ezen árképzési gyakorlat a vásárló beszerzési forrásai vonatkozásában fennálló választási lehetőségének megszüntetésére vagy korlátozására, a

versenytársak piacra jutásának megakadályozására, azonos szolgáltatásoknál a kereskedelmi partnerekre egyenlőtlen feltételek alkalmazására, ami által azok hátrányos versenyhelyzetbe kerültek, vagy az erőfölény torzított versennyel történő megerősítésére irányul (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin* kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 73. pontját és a fent hivatkozott *British Airways* kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 67. pontját).

- 176 Mivel az EK 82. cikk nem csak a fogyasztókat azonnal károsító magatartásokra terjed ki, hanem azokra is, amelyek a versenyt korlátozva károsítják őket, – amint arra a jelen ítélet 83. pontja már emlékeztetett – az erőfölényben lévő vállalkozás különös felelősséggel tartozik azért, hogy magatartása ne korlátozza a közös piacon a hatékony és torzításmentes versenyt (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott *France Télécom* kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 105. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 177 Ebből következik, hogy az EK 82. cikk többek között tiltja, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás olyan árképzési gyakorlatot folytasson, amely kizorító hatást gyakorol a hasonló hatékonyságú, tényleges vagy lehetséges versenytársakra, azaz olyan gyakorlatot, amely nehezíti vagy akár lehetetlenné teszi ez utóbbiak számára a piacra jutást, valamint nehezíti vagy akár lehetetlenné teszi szerződő partnerei számára a számos beszerzési forrás vagy kereskedelmi üzlettárs közti választást, így az érdemen alapuló verseny eszközein kívüli más eszközök felhasználásával erősítve e vállalkozás erőfölényét. E megközelítésben tehát nem minden árverseny tekinthető jogszerűnek (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin* kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 73. pontját, a fent hivatkozott *AKZO* kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 70. pontját és a fent hivatkozott *British Airways* kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 68. pontját).
- 178 A jelen esetben meg kell állapítani, hogy a fellebbező nem vitatja, hogy még azt feltételezve is, hogy nem rendelkezik mozgástérrel a helyi hurokhoz való gyökereskedelmi

hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi árainak módosítását illetően, ezen árak és az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi ára közötti különbség ki-szorító hatást fejthet ki a hasonló hatékonyságú, tényleges vagy lehetséges verseny-társakra, lévén hogy ezeknek az érintett szolgáltatási piacra való belépése legalábbis nehezebb az e különbség által eredményezett árprés okán.

- 179 A tárgyalás során a fellebbező ugyanakkor úgy érvel, hogy a megtámadott ítéletben az EK 82. cikk szerinti visszaélés megállapításához elfogadott kritérium a jelen körülmé-nyek között, tekintettel a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgálta-tások nagykereskedelmi árának a nemzeti szabályozó hatóságok általi szabályozására, arra kötelezi, hogy saját előfizetői hátrányára emelje az előfizetői hozzáférési szolgál-tások kiskereskedelmi árát.
- 180 Amint a jelen ítélet 175–177. pontjából kitűnik, az EK 82. cikk célja többek között a fogyasztók torzulásmentes verseny általi védelme (lásd a C-468/06–C-478/06. sz., Sot. Lélos kai Sia és társai egyesített ügyekben 2008. szeptember 16-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-7139. o.] 68. pontját).
- 181 Ugyanakkor önmagában a pusztán tény, hogy a fellebbezőnek emelnie kell az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árát az azonos hatékonyságú versenytár-sakkal szembeni árprés elkerülése végett, egyáltalán nem zárja ki a jelen esetben az Elsőfokú Bíróság által az EK 82. cikk szerinti visszaélés megállapításához elfogadott kritérium relevanciáját.
- 182 Az említett árprés ugyanis az előfizetői hozzáférési szolgáltatások piacán fennálló verseny – pontosan a fellebbező jelenléte miatt amúgy is meggyengült – szintjének

tovább csökkentésével, és ekképpen a fellebbező e piacon fennálló erőfölényének megerősítésével szintén azt eredményezi, hogy a fogyasztók kárt szenvednek a vásárlási lehetőségeik, és következésképpen a kiskereskedelmi árak – legalább azonos hatékonyságú versenytársak adott piacon folytatott versenyéből eredő – hosszú távon történő csökkenése reményének korlátozódásából fakadóan (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott France Télécom kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 112. pontját).

¹⁸³ E körülmények között, amint arra a jelen ítélet 77–86. pontja emlékeztet, amennyiben a fellebbező mozgástérrel rendelkezik az árprérésnek az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árának emelése révén történő csökkentésére vagy megszüntetésére, az Elsőfokú Bíróság helyesen találta úgy a megtámadott ítélet 166–168. pontjában, hogy ez az árprérés – tekintettel arra, hogy alkalmas kizorító hatás kiváltására a legalább azonos hatékonyságú versenytársak irányában – önmagában jelenthet az EK 82. cikk szerinti visszaélést. Az Elsőfokú Bíróságnak tehát egyáltalán nem kellett még azt is bizonyítania, hogy a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi ára vagy az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi ára önmagában visszaélésszerű a túlzottan magas vagy felfaló jellege miatt.

¹⁸⁴ Következésképpen a fellebbező azon kifogását, amely azon alapul, hogy az Elsőfokú Bíróság által az EK 82. cikk szerinti visszaélés megállapítása érdekében elfogadott kritérium hibás volt, el kell utasítani, mint részben elfogadhatatlant és részben megalapozatlant.

¹⁸⁵ Következésképpen, a második jogalap első részét el kell utasítani.

c) A második jogalap második, az árprés kiszámítási módszerének megfelelő mivoltával kapcsolatos részéről

¹⁸⁶ A fellebbező úgy érvel, hogy a Bizottság által az árprés kiszámításánál alkalmazott módszer elemzésének keretében az Elsőfokú Bíróság több ízben is tévesen alkalmazta a jogot a megtámadott ítéletben, amennyiben a több központi elem tekintetében az EK 82. cikkel összeegyeztethetetlen kritériumokra támaszkodott. A fellebbező e tekintetben két kifogást emel, amelyek egyrészt a hasonlóan hatékony versenytárs kritériumának hibás alkalmazásán, és másrészt az árprés kiszámításánál a hírközlési szolgáltatások és az egyéb távközlési szolgáltatások figyelmen kívül hagyásával elkövetett jogi hibán alapulnak.

i. A hasonlóan hatékony versenytárs kritériumának téves alkalmazására alapított kifogásról

– A felek érvei

¹⁸⁷ A fellebbező úgy érvel, hogy tekintetbe véve, hogy az Elsőfokú Bíróság – figyelmen kívül hagyva azon tényt, hogy erőfölényben lévő vállalkozásként a fellebbezőre nem ugyanazok a szabályozási feltételek vonatkoznak, mint versenytársaira, és tartalmi okokból a versenyhelyzete eltér a versenytársaiétól – hibásan alkalmazta a jelen ügy tényállására a hasonlóan hatékony versenytárs kritériumát, amely az erőfölényben lévő vállalkozás saját díjaira és költségeire vonatkozik.

- 188 A fellebbező szerint, az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítélet 188. pontjában megállapítottakkal ellentétben, nem az erőfölényben lévő vállalkozás helyzete a meghatározó egy magatartás EK 82. cikk szempontjából való értékelésekor, hanem a versenytársaké, és ez utóbbiak említett vállalkozással szembeni versenyzésének lehetősége a szóban forgó szolgáltatások terén, tekintettel az érintett piacon folyó verseny sajátos körülményeire.
- 189 E tekintetben a fellebbező kifejti, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás helyzete valóban lehet ugyan megbízható mutató, amennyiben a történelmi, anyagi és jogi versenyfeltételek a piacon azonosak az erőfölényben lévő vállalkozás és versenytársai számára, és ebben az esetben a hasonlóan hatékony versenytárs kritériuma hasznos eszköz lehet, amennyiben csökkenti a nem hatékony versenytársak előmozdítását, és az erőfölényben lévő vállalkozás vonatkozásában növeli a jogbiztonságot. Ugyanakkor nem ez a helyzet, amikor a versenytársak eltérő jogi vagy anyagi feltételek kötik. Ha ilyen helyzet áll elő, módosítani kell a hasonlóan hatékony versenytárs kritériumát.
- 190 A jelen esetben a fellebbező úgy érvel, hogy át kellett vennie minden előfizetőt, függetlenül attól, hogy azok mennyire voltak vonzóak gazdaságilag. További jogi szempontból köteles volt előfizetőinek biztosítani az előválasztás révén a szolgáltató (elő)választást, azaz a szolgáltató tartós választását, illetve a „call-by-call” szolgáltatásokat, azaz a szolgáltató alkalmankénti választását. Versenytársait nem terheltek ilyen kötelezettségek, és általában kizárták a szolgáltató (elő)választását, egységes termékként forgalmazva ekképpen a hozzáférési szolgáltatásokat és a távközlési szolgáltatásokat.
- 191 A fellebbező úgy véli, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel módosítani kellett volna a hasonlóan hatékony versenytárs kritériumát. Míg a versenytársai átlagos költségeinek és bevételeinek meghatározásához lehetett a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi

hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi díjaira és az előfizetői hozzáférési szolgáltatások tényleges kiskereskedelmi díjaira, illetve a fellebbező termékeinek különleges költségeire támaszkodni, nem indokolt azonban ez utóbbi ügyfélstruktúrájára támaszkodni. Egyébként az árprés elemzésébe be kellett volna vonni a telefonhívásokat és az egyéb távközlési szolgáltatásokat.

- ¹⁹² A fellebbező szerint a jogbiztonság elve nem jelenti a fellebbező ügyfélstruktúrája nyilvánvaló rendellenességeinek, illetve az erőfölényben lévő vállalkozás és versenytársai tevékenységét szabályozó feltételek közötti különbségeknek a figyelmen kívül hagyását.
- ¹⁹³ A Bizottság kiemeli, hogy a fellebbező nem védekezhet azzal, hogy azt állítja, nem volt olyan hatékony, mint a versenytársai, mivel a versenyjog nem védi a nem hatékony vállalkozásokat. A fellebbező érvelése tehát megalapozatlan.
- ¹⁹⁴ A Vodafone úgy érvel, hogy a jelen kifogás elfogadhatatlan. A fellebbező megismétli az Elsőfokú Bíróság előtt, illetve a Bizottság előtt az eljárás során felhozott érvelését. Ráadásul lényegében olyan kifogásokat hoz fel, amelyek nem tartoznak a Bíróság felülvizsgálati körébe. Mindenesetre a hasonlóan hatékony versenytárs kritériuma a megfelelő kritérium annak ellenőrzéséhez, hogy adott magatartás piacról kizorító hatásokat eredményezhet-e. A fellebbező érvelése tehát megalapozatlan.

– A Bíróság álláspontja

- 195 Először is meg kell jegyezni, hogy a Vodafone állításával ellentétben a jelen kifogás, még ha meg is ismétli részben az első fokon kifejtett érvelést, elfogadható, lévén hogy a jelen ítélet 25. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban azt kifogásolja, hogy az Elsőfokú Bíróság a hasonlóan hatékony versenytárs kritériumának elfogadásával hibás jogi szempontot alkalmazott az EK 82. cikk szóban forgó árképzési gyakorlatra való alkalmazása keretében, mivel a fellebbezőre nem ugyanolyan jogi és anyagi feltételek vonatkoznak, mint versenytársaira, és ennél fogva az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot ezzel kapcsolatban.
- 196 E kifogás megalapozottságát illetően emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a megtámadott ítélet 186. pontjából, valamint a jelen ítélet 4. és 12. pontjából kitűnik – az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítéletben elfogadott hasonlóan hatékony versenytárs kritériuma annak – kizárólag az erőfölényben lévő vállalkozás áraira és költségeire, és nem a tényleges vagy lehetséges versenytársak egyedi helyzetére támaszkodva történő – vizsgálatából áll, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás árképzési gyakorlata azzal a veszéllyel jár-e, hogy kizorít a piacról az adott vállalkozással legalább azonos hatékonyságú gazdasági szereplőt.
- 197 A jelen esetben, amint az a jelen ítélet 169. pontjából kitűnik, az Elsőfokú Bíróság figyelembe vette a fellebbező költségeit az árképzési gyakorlata visszaélésszerű jellegének vizsgálatakor, amikor a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi ára és az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi ára közötti különbség pozitív volt. Ilyen esetben az Elsőfokú Bíróság úgy találta, hogy az említett árképzési gyakorlatot a Bizottság jogosan tekinthette tisztességtelennek az EK 82. cikk értelmében, mivel az említett különbség nem volt elegendő a fellebbező által saját előfizetőinek kínált termékek egyedi költségeinek fedezetére.

- 198 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság már kimondta, hogy annak értékelésekor, hogy egy erőfölényben lévő vállalkozás árképzési gyakorlata az EK 82. cikket megsértve alkalmas-e egy versenytárs kiszorítására, magának az erőfölényben lévő vállalkozásnak az árain és stratégiáján alapuló kritériumot kell választani (lásd a fent hivatkozott AKZO kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 74. pontját és a fent hivatkozott France Télécom kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 108. pontját).
- 199 A Bíróság e tekintetben kiemelte többek között, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás nem szoríthat ki a piacról olyan vállalkozásokat, amelyek adott esetben legalább olyan hatékonyak, mint az erőfölényben lévő vállalkozás, azonban csekélyebb pénzügyi teljesítőképességük okán nem képesek ellenállni a velük szemben fennálló versenynek (lásd a fent hivatkozott AKZO kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 72. pontját).
- 200 A jelen esetben, mivel – amint a jelen ítélet 178. és 183. pontjából kitűnik – a megtámadott ítéletben szóban forgó árképzési gyakorlat visszaélésszerű jellege ugyanígy a fellebbező versenytársai tekintetében fennálló kiszorító hatásából következik, az Elsőfokú Bíróság, anélkül hogy tévesen alkalmazná a jogot, megállapíthatta a megtámadott ítélet 193. pontjában, hogy a Bizottság joggal alapozta a fellebbező árképzési gyakorlatának visszaélésszerű jellegére vonatkozó elemzését kizárólag ez utóbbi díjaira és költségeire.
- 201 Amint az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 187. és 194. pontjában lényegében megállapította, e kritérium, amely lehetővé teszi annak vizsgálatát, hogy maga a fellebbező tudta volna-e veszteség nélkül kínálni szolgáltatásait az előfizetőinek, amennyiben az általa alkalmazott nagykereskedelmi árat kellett volna fizetnie a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatásokért, alkalmas annak meghatározására, hogy a fellebbező árképzési gyakorlata az árprés révén kiszorító hatást gyakorolt-e a versenytársakra.
- 202 Annál is inkább indokolt e megközelítés, mivel – amint az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 192. pontjában lényegében megállapította – megfelel a jogbiztonság általános elvének is, mert költségeinek gyéylembevétele lehetővé teszi az erőfölényben

lévő vállalkozás számára, hogy az EK 82. cikk értelmében ráháruló különleges felelősségre tekintettel értékelje saját magatartásának jogszerűségét. Míg ugyanis az erőfölényben lévő vállalkozás ismeri saját költségeit és díjait, főszabály szerint nem ismeri a versenytársakét.

203 E megállapításokat nem kérdőjelezi meg a fellebbező által előadott körülmény, amely szerint a versenytársaira kevésbé szigorú jogi és anyagi feltételek vonatkoznak az előfizetőknek nyújtott távközlési szolgáltatásokat illetően. E körülmény, még ha bizonyítást is nyer, nem érintené sem azt a tényt, hogy egy erőfölényben lévő vállalkozás, mint amilyen a fellebbező, nem folytathat olyan árképzési gyakorlatot, amely kiszorítja az érintett piacról a legalább azonos hatékonyságú versenytársakat, sem azt a tényt, hogy egy ilyen vállalkozásnak – az EK 82. cikk értelmében ráháruló különleges felelősségre tekintettel – képesnek kell lennie saját magának megállapítani, hogy az árképzési gyakorlata összeegyeztethető-e e rendelkezéssel.

204 El kell tehát utasítani a fellebbezőnek a hasonlóan hatékony versenytárs kritériumának a téves alkalmazására alapított kifogását.

ii. Az árpés kiszámításánál a hírközlési szolgáltatások és az egyéb távközlési szolgáltatások figyelmen kívül hagyásával elkövetett téves jogalkalmazáson alapuló kifogásról

– A felek érvei

205 E kifogásában a fellebbező úgy érvel, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amikor nem vette figyelembe a szóban forgó árképzési gyakorlat elemzésének

keretében az előfizetői hozzáférési szolgáltatások mellett nyújtott hírközlési és egyéb távközlési szolgáltatásokat. E módszer nem egyeztethető össze sem a gazdaságtudomány jelenlegi állásával, sem az európai vagy egyesült államokbeli illetékes hatóságok határozathozatali gyakorlatával. Ellentmond továbbá a piaci realitásoknak, lévén hogy az előfizetők nem elkülönülten veszik figyelembe a hozzáférést a szolgáltatóválasztás keretében, miképpen a szolgáltatók sem az ajánlatuk struktúráját illetően.

²⁰⁶ Először is a fellebbező e tekintetben úgy érvel, hogy gazdasági szempontból az árprés elemzése csak akkor szolgálhat útmutatóként a verseny akadályozását illetően, ha figyelembe veszi a helyi hurokhoz való hozzáférési szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos bevételeket és költségeket. Olyan vállalkozások esetében, amelyek több terméket is kínálnak, és amelyek különböző előfizetői szolgáltatásokhoz felhasználható nagykereskedelmi szolgáltatásokat is kínálnak, az árprésről különböző összesítési szinteken kellene elemezni. A jelen esetben az Elsőfokú Bíróság által elfogadott árpreselemzés tehát nem teljes. A fellebbező versenytársai kizárhatják a szolgáltatók (elő)választását és csomagban kínálhatnak a helyi hurok révén nyújtott hozzáférési, távközlési és egyéb szolgáltatásokat.

²⁰⁷ Másodszor a fellebbező arra hivatkozik, hogy a megtámadott ítélet 196–202. pontja számos jogi hibán alapul. Annak kérdése, hogy az árprés megállapításának keretében a Bizottság jogosan hagyta-e figyelmen kívül a telefonhívások díjait, a többféle terméket kínáló vállalkozások esetében az árprés fennállásának meghatározására alkalmazott módszerre vonatkozó alapvető jogi kérdéstől függ. Az Elsőfokú Bíróság nem vonhatja ki magát ezen értékelés alól a felülvizsgálati hatásköre korlátozott mivoltát hangsúlyozva.

- 208 A fellebbező elsősorban úgy érvel, hogy a megtámadott ítélet 196. és 197. pontja a díjkiegyenlítéssel kapcsolatos uniós jogelvet illetően téves jogalkalmazást tartalmaz.
- 209 A fellebbező először is úgy véli, hogy a megtámadott ítélet e tekintetben ellentmondásban áll a 113. pontjával, amelyben az Elsőfokú Bíróság a jogsértés fellebbezőnek való betudhatóságának indokolásaként kiemelte, hogy a távközlési ágazatra vonatkozó szabályozás céljai eltérhetnek a közösségi versenyjog célkitűzéseitől. Ugyanezen ítélet 196. és 197. pontjában ugyanakkor az Elsőfokú Bíróság egy jogelvből arra a következtetésre jut, hogy a hozzáférési szolgáltatások és a távközlési szolgáltatások elkülönült elemzése szükséges árprés kiszámításához az EK 82. cikk értelmében.
- 210 A fellebbező ezt követően arra hivatkozik, hogy a megtámadott ítélet 196. és 197. pontja nincs megfelelően indokolva, mivel az Elsőfokú Bíróság nem fejt ki az elgondolása helyességét alátámasztó okokat, és nem vizsgálja meg a fellebbező által felhozott kifogásokat, különösen azon tényt, miszerint a díjkiegyenlítés elve kizárólag a fellebbezőre vonatkozik, és a versenytársai csomagban kínálják a hozzáférési és távközlési szolgáltatásokat.
- 211 Végül a fellebbező úgy érvel, hogy a megtámadott ítélet 196. és 197. pontja ténybelileg hibás, és megsérti az EK 82. cikket. Egyfelől a díjkiegyenlítés elve nem határoz meg feltételt az EK 82. cikk alkalmazását illetően, hanem kizárólag arra irányul, hogy a tagállamok enyhítsék az egyetemes szolgáltatás nyújtásáért felelős vállalkozások pénzügyi terheit. Másfelől mivel a fellebbezőre nem ugyanazok a szabályozási feltételek vonatkoznak, mint versenytársaira, a díjkiegyenlítés elve csak a fellebbezőre vonatkozik. Ezen elv azonban semmit sem mond a versenytársai versenyhelyzetéről. Ennélfogva a díjkiegyenlítés elve nem enged arra következtetni, hogy normatív okokból

kizárhatóak a csoportosításból a helyi hurokhoz kapcsolódó hozzáférési szolgáltatások és távközlési szolgáltatások az árpré elemzése végett.

- 212 Másodsorban a fellebbező úgy érvel, hogy megtámadott ítélet 199–202. pontja az esélyegyenlőséget illetően téves jogalkalmazást tartalmaz.
- 213 Először is a fellebbező úgy véli, hogy a megtámadott ítélet 199. pontja nincs a jogilag megkövetelt módon indokolva, mivel az Elsőfokú Bíróságnak meg kellett volna vizsgálnia azon kérdést, hogy mely szolgáltatások alapulnak a helyi hurkon mint közvetített szolgáltatáson, hiszen csak e vizsgálat eredményéből vonhatott volna le az Elsőfokú Bíróság következtetéseket a fellebbező és egyik vagy másik versenytársa közötti esélyegyenlőséget illetően. Az esélyegyenlőséget ugyanis a helyi hurkon alapuló valamennyi távközlési szolgáltatás díjainak és költségeinek teljes elemzése biztosítaná, amelyből kitűnne, hogy a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatásoknak a termékek egyedi költségeivel növelt nagykereskedelmi ára nem haladja meg az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi árát.
- 214 A fellebbező azt állítja továbbá, hogy az Elsőfokú Bíróság megsértette a logika szabályait. Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 238. pontjában abból az elvből indul ki, hogy a fellebbező nem szenvedett semmilyen kárt a telefonvonalak előfizetők részére történő rendelkezésre bocsátásával, és következésképpen nem kell, hogy a telefonhívások díjából származó bevételekkel egyenlítsen ki veszteségeket. Az Elsőfokú Bíróság úgy találta, hogy a fellebbező előfizetői hozzáférési szolgáltatásainak árai alacsonyabbak a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi áránál, és elismerte, hogy az utóbbiak a fellebbező költségei alapján kerülnek meghatározásra. Az Elsőfokú Bíróság azon feltételezése, amely szerint a fellebbezőnél nem merül fel költség a hozzáférési szolgáltatásokat illetően, tehát nyilvánvalóan téves és összeegyeztethetetlen az Elsőfokú Bíróság által elfogadott premisszákkal.

- 215 Egyébként a fellebbező úgy érvel, hogy az Elsőfokú Bíróságnak a megtámadott ítélet 202. pontjában tett megállapításai ellentmondásosak. Azon nézőpont, mely szerint a fellebbező versenytársainak még a fellebbező által alkalmazottaknál is alacsonyabb telefonhívásdíjakat kellett alkalmazniuk, annak érdekében, hogy a potenciális előfizetőket a fellebbezővel kötött szerződésük felmondására ösztönözzék, közvetlen ellentmondásban áll a hasonlóan hatékony versenytárs kritériumával, amely szerint kizárólag a fellebbező költség- és díjstruktúrája meghatározó.
- 216 Végül a fellebbező arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság hibás jogi szempontot alkalmazott a bizonyítási teher megoszlását illetően, lévén hogy a megtámadott ítélet 201. és 202. pontjában azt állítja csupán, hogy „nem zárható ki”, hogy a versenytársak számára nem is volt lehetséges a telefonvonalakkal kapcsolatos esetleges veszteségeknek a távközlési díjkból származó bevételekkel való ellentételezése, míg a fellebbező az első fokon benyújtott keresetében azt kívánta bizonyítani, hogy volt lehetőség a keresztfinanszírozásra.
- 217 A Bizottság úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróság nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor a megtámadott ítélet 195–207. pontjában megerősítette a Bizottság megközelítését. A Bizottság a fellebbező érveinek elutasítását kéri tehát.
- 218 A Vodafone úgy érvel, hogy a jelen kifogás elfogadhatatlan. A fellebbező tulajdonképpen megismétli az Elsőfokú Bíróság előtt, valamint az eljárás során a Bizottság előtt kifejtett érvelését. Ráadásul lényegében olyan kifogásokat emel, amelyek nem tartoznak a Bíróság felülvizsgálatának körébe. Mindenesetre az Elsőfokú Bíróság kellőképpen megvizsgálta a fellebbező kifogásait.

– A Bíróság álláspontja

- ²¹⁹ Előzetesen meg kell jegyezni, hogy a Vodafone állításával ellentétben a jelen kifogás – a jelen ítélet 155. pontjában kifejtettekkel azonos okokból – elfogadható, mivel a fellebbező, még ha részben az első fokon kifejtett érvelését ismétli is meg, azt kifogásolja, hogy az Elsőfokú Bíróság a díjkiegyenlítés és az esélyegyenlőség kritériumának alkalmazásával hibás jogi szempontot fogadott el az EK 82. cikk alkalmazása végett.
- ²²⁰ E kifogás megalapozottságát illetően meg kell állapítani, hogy amennyiben első helyen az árprés Elsőfokú Bíróság általi elemzésének állítólag hiányos mivoltára vonatkozik, azzal az indokkal, hogy az Elsőfokú Bíróság nem vette figyelembe, hogy a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetővé teszi a versenytársak számára, hogy előfizetőiknek – telefonhívásokat is magukban foglaló – szolgáltatáscsomagokat kínáljanak, e kifogás a megtámadott ítélet téves olvasatán alapul.
- ²²¹ Amint ugyanis a megtámadott ítélet 199. és 200. pontjából is egyértelműen következik, az Elsőfokú Bíróság – a fellebbező állításával ellentétben – egyáltalán nem zárta ki, hogy az előfizető szemszögéből a hozzáférési és a távközlési szolgáltatások valójában egy egységet jelentenek, azonban úgy találta, hogy még ha ez is a helyzet, a Bizottság jogosan vizsgálta az árprés fennállását kizárólag a hozzáférési szolgáltatások szintjén, nem véve figyelembe a távközlési szolgáltatásokat. Amint a megtámadott ítélet 196–201. pontjából kitűnik, az Elsőfokú Bíróság többek között a díjkiegyenlítés és az esélyegyenlőség elvének Bizottság általi vizsgálata alapján jutott erre a következtetésre.

- 222 Következésképpen e kifogást e tekintetben el kell utasítani, mint megalapozatlant.
- 223 Másodsorban, amennyiben a jelen kifogás az Elsőfokú Bíróság által a díjkiegyenlítés elvével kapcsolatban tett megállapításokra irányul, először is meg kell jegyezni, hogy az Elsőfokú Bíróság nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor a megtámadott ítélet 196. és 197. pontjában figyelembe vette ezen, a távközlési ágazatra vonatkozó szabályozásból következő elvet annak vizsgálatakor, hogy a Bizottság megalapozottan alkalmazta-e az EK 82. cikket a fellebbező árképzési gyakorlatára.
- 224 Mivel a távközlési ágazatra vonatkozó szabályozás meghatározza az ágazatra alkalmazandó jogi keretet, és ezzel hozzájárul azon versenyfeltételek meghatározásához, amelyek között a fellebbezőhöz hasonló vállalkozás az érintett piacokon tevékenykedik, amint a jelen ítélet 80–82. pontjából is már kitűnt, e szabályozás releváns elem az EK 82. cikknek az adott vállalkozás magatartására történő alkalmazását illetően, mind az érintett piacok meghatározását, e magatartások visszaélészerű jellegének értékeléséhez, mind a bírságok összegének megállapítását tekintve.
- 225 E megállapítást nem kérdőjelezi meg a fellebbező által hivatkozott azon tény, miszerint a díjkiegyenlítés elve kizárólag magára a fellebbezőre vonatkozik, és nem versenytársaira. A jelen ítélet 196–203. pontjában kifejtett okokból az Elsőfokú Bíróság a szóban forgó árképzési gyakorlat EK 82. cikk szerinti visszaélészerű jellegének értékelésekor helyesen támaszkodott a hasonlóan hatékony versenytárs kritériumával összhangban az erőfölényben lévő vállalkozás helyzetére és költségeire.

- 226 Következésképpen, miután a megtámadott ítélet 196. pontjában megállapította – anélkül, hogy ezt a fellebbező a jelen fellebbezés keretében vitatta volna –, hogy az Unió távközlési ágazatra vonatkozó szabályozásában hivatkozott díjkiegyenlítés többek között a távolsági és nemzetközi telefonhívások díjának csökkenésével, és a havi előfizetési díjnak és a helyi telefonhívások díjának emelkedésével valósul meg, az Elsőfokú Bíróság az ítélet 197. pontjában jogosan következtethetett arra, hogy a fellebbező szóban forgó árképzési gyakorlata visszaélészerű jellegének megállapítása végett a hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi díjának és a távközlési szolgáltatások kiskereskedelmi díjának az elkülönített kezelését a díjkiegyenlítés elve tartalmazza.
- 227 A fellebbező állításával ellentétben nem áll fenn semmiféle ellentmondás ez utóbbi megállapítások és a megtámadott ítélet 113. pontjában szereplő állítás között, amely utóbbi szerint a távközlési ágazatra vonatkozó nemzeti szabályozás célkitűzései különbözhetnek az uniós versenyjog célkitűzéseitől. E körülmény nem áll összefüggésben azon kérdéssel, hogy a távközlési ágazatra vonatkozó szabályozás figyelembe vehető-e az EK 82. cikknek az erőfölényben lévő vállalkozás magatartásaira történő alkalmazásakor. Különösen nem jelenti azt – a fellebbező állításával ellentétben –, hogy az említett szabályozás teljesen figyelmen kívül hagyható lenne az EK 82. cikk alkalmazásakor.
- 228 A fellebbező ugyancsak tévesen állítja azt, hogy az Elsőfokú Bíróság nem indokolta megfelelően e tekintetben a megtámadott ítéletet. Amint az előzőekben elvégzett vizsgálatból kitűnik, az Elsőfokú Bíróság az ítélet 196. és 197. pontjában egyértelműen kifejtette, hogy a díjkiegyenlítés elve mennyiben jelent olyan tényezőt, amely lehetővé teszi a Bizottság számára a távközlési szolgáltatások figyelmen kívül hagyását az árprés kiszámításakor. Egyébként, amint a jelen ítélet 221. pontjából is következik, az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 199. és 200. pontjában foglalkozott a fellebbező azon érvével, amely szerint a versenytársai csomagban kínálják a hozzáférési és távközlési szolgáltatásokat. Hasonlóképpen kifejtette az ítélet 186–194. pontjában az okokat, amelyek alapján a Bizottság a szóban forgó árképzési gyakorlat visszaélészerű jellegének elemzését alapozhatta kizárólag a fellebbező sajátos helyzetére. Így eljárva az Elsőfokú Bíróság tiszteletben tartotta a Bíróság alapokmányának 36. cikkéből

eredő követelményeket, amelyek ugyanezen alapokmány 53. cikkének első bekezdése, valamint az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 81. cikke alapján az Elsőfokú Bíróságra is alkalmazandóak, amint arra a jelen ítélet 135. és 136. pontja emlékeztet.

229 Következésképpen e különböző szempontok tekintetében a jelen kifogást el kell utasítani, mint megalapozatlant.

230 Harmadszor amennyiben a jelen kifogás az Elsőfokú Bíróság által az esélyegyenlőséggel kapcsolatban tett megállapításokra vonatkozik, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint torzulásmentes verseny csak akkor garantálható, ha a különböző gazdasági szereplők esélyegyenlősége biztosított (lásd különösen a C-18/88. sz. GB-Inno-BM-ügyben 1991. december 13-án hozott ítélet [EBHT 1991., I-5941. o.] 25. pontját; a C-462/99. sz. Connect Austria ügyben 2003. május 22-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-5197. o.] 83. pontját; a C-327/03. és C-328/03. sz., ISIS Multimedia és Firma O2 egyesített ügyekben 2005. október 20-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-8877. o.] 39. pontját, valamint a C-49/07. sz. MOTOE-ügyben 2008. július 1-jén hozott ítélet [EBHT 2008., I-4863. o.] 51. pontját).

231 A jelen esetben a fellebbező nem vitatja, amint azt az Elsőfokú Bíróság többek között a megtámadott ítélet 199., valamint 236. és 237. pontjában lényegében megállapította, alternatív infrastruktúrák hiányában a versenytársak számára a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatásokhoz a fellebbező helyhez kötött hálózatán való hozzáférés nélkülözhetetlen ahhoz, hogy gazdaságilag életképes módon léphessenek be a az előfizetői szolgáltatások kiskereskedelmi piacára és ott hatékony versenyt folytathassanak (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Arcor-ügyben hozott ítélet 103. pontját).

232 Egyébként, amint arra a jelen ítélet 50. pontja emlékeztetett, a fellebbező nem vitatja, hogy a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi piaca és az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi piaca két külön piac, különösen a többi távközlési szolgáltatás kiskereskedelmi piacához képest. Továbbá, amint a jelen ítélet 51. pontjában megállapítást nyert, a fellebbező nem vitatja azt sem, hogy erőfölénnyel rendelkezik a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi piacán és az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi piacán.

233 E körülmények között az Elsőfokú Bíróság, anélkül hogy tévesen alkalmazná a jogot, megállapíthatta a megtámadott ítélet 199. és 237. pontjában, hogy az esélyegyenlőség azt feltételezi, hogy a fellebbezőnek és a vele legalább azonos hatékonyságú versenytársainak azonos esélyei legyenek az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi piacán, és nem ez a helyzet, ha a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások fellebbezőnek fizetett nagykereskedelmi díjai csak akkor tükröződhetnek az előfizetői hozzáférési szolgáltatások versenytársak által alkalmazott kiskereskedelmi árában, ha azokat veszteséggel kínálják.

234 Tekintve, hogy az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi piaca külön piacot képez, és a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások elengedhetetlenek a fellebbezővel legalább azonos hatékonyságú versenytársak számára ahhoz, hogy e piacon hatékony versenyt folytathassanak egy olyan vállalkozással szemben, mint a fellebbező, amelynek erőfőlénye nagyrészt a távközlési ágazati liberalizációt megelőzően élvezett jogi monopóliumából származik, a torzulásmentes verseny megvalósítása megköveteli, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás a kiskereskedelmi piacon folytatott árképzési gyakorlatával ne tudjon a vele legalább azonos hatékonyságú versenytársakkal szemben versenyelőnyhöz jutni oly módon, hogy megakadályozza vagy korlátozza az említett piacra lépésüket vagy az e piaci tevékenységeik fejlődését.

- 235 Még inkább ez a helyzet, amennyiben e versenytársak nyújtanak az előfizetőknek esetleg egyéb távközlési szolgáltatásokat is a fellebbező helyhez kötött hálózatán keresztül, így kénytelenek a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatásokat is beszerezni a fellebbezőtől, és az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi piacán szerzett versenyhátrány – amint azt az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 199. pontjában lényegében megállapította – szükségszerűen ezen egyéb távközlési szolgáltatások piacán tükröződik.
- 236 A fellebbező állításával ellentétben ez utóbbi körülmény nem jelenti azonban azt, hogy ezen egyéb távközlési szolgáltatásokból származó bevételeket is figyelembe kell venni annak vizsgálatakor, hogy a fellebbezővel legalább azonos hatékonyságú versenytársak egyenlőtlen helyzetben vannak-e a versenyfeltételeket illetően az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi piacán. Ezen egyéb távközlési szolgáltatások ugyanis ez utóbbi piactól elkülönült piacokat képeznek. Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 199. pontjában tehát helyesen hagyta ezeket figyelmen kívül elemzésében annak vizsgálatakor, hogy az érintett piacon tiszteletben tartották-e az esélyegyenlőséget.
- 237 A fellebbező ugyancsak tévesen hivatkozik ezzel kapcsolatos indokolási hibára. Az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítélet 199. és 237. pontjában kifejtett érvelés nem szenved indokolási hibában, hiszen – a jelen ítélet 135. és 136. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban – lehetővé teszi a fellebbező számára, hogy megismerje azon indokokat, amelyek alapján az Elsőfokú Bíróság úgy találta, hogy az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi piacán biztosítani kell az esélyegyenlőséget.
- 238 El kell utasítani továbbá a logika szabályainak megsértésével kapcsolatos állítást, amennyiben a megtámadott ítélet 238. pontjából az következne, hogy az Elsőfokú Bíróság azon téves és ellentmondásos előfeltevésre támaszkodott, miszerint a fellebbező nem szenvedett el olyan veszteségeket az előfizetői hozzáférési szolgáltatások piacán, amelyeket a többi piacon kellett volna kiegyenlítenie, míg megállapítja, hogy e szolgáltatásokra a fellebbező által alkalmazott kiskereskedelmi ár alacsonyabb, mint

a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatásoknak a fellebbező költségei alapján meghatározott nagykereskedelmi ára.

239 Egyfelől emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ítélet 48. és 49. pontjában kifejtettekkel összhangban ezen érvelés ténybeli előfeltevése nem tekinthető bizonyítottnak a jelen fellebbezés keretében, mivel az a kérdés, hogy a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi ára megfelel-e a fellebbező költségeinek, nem képezte részét az Elsőfokú Bíróság előtt megvitatott jogalapoknak.

240 Másfelől meg kell állapítani, hogy a megtámadott ítélet 199. és 237. pontjában annak megállapításával, hogy a fellebbezőnek az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi piacán folytatott árképzési gyakorlata egyenlőtlen helyzetbe hozza a fellebbezővel legalább azonos hatékonyságú versenytársakat az adott piacon, és – amint többek között ezen ítélet 166–168. és 194. pontjából kitűnik – a hozzáférési szolgáltatásokat illetően az említett versenytársakkal szembeni árprést eredményez, az Elsőfokú Bíróság megfelelően bizonyította, hogy az érintett piacon nem tartották tiszteletben az esélyegyenlőséget, és ennél fogva nem volt biztosítva a torzulásmentes verseny. Az Elsőfokú Bíróságnak tehát egyáltalán nem kell vizsgálnia, hogy ezen esélyegyenlőséget tiszteletben tartották-e a többi elkülönült piacon, mint például a távközlési szolgáltatások piacán, és következésképpen hogy az EK 82. cikk megsértése megállapítható-e ezeken a piacokon. Ebből kiderül, hogy az Elsőfokú Bíróság által az említett ítélet 238. pontjában tett megállapítások nem tartoztak a tárgyhoz.

241 Következésképpen a jelen ítélet 108. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban a fellebbező ezen érvelését el kell utasítani, mint hatástalant.

²⁴² Hasonlóképpen, mivel tárgyhoz nem tartozó indokolás ellen irányulnak, a fellebbezőnek a megtámadott ítélet 201. és 202. pontjával kapcsolatos kifogásait szintén el kell utasítani. Ezen ítélet 238. pontjához hasonlóan ezen indokolás, amelyet az „egyéb-ként” és a „mindenesetre” kifejezések vezetnek be, szintén azon tárgyhoz nem tartozó kérdésre vonatkozik, hogy a szóban forgó árképzési gyakorlat mennyiben befolyásolhatta az előfizetői hozzáférési szolgáltatások piacán kívüli kiskereskedelmi piacokon a versenyfeltételeket.

²⁴³ Következésképpen a jelen kifogást e különböző szempontok alapján el kell tehát utasítani, mint adott esetben hatástalant, illetve megalapozatlant.

²⁴⁴ Végül az ezt meghaladó részt illetően, amennyiben a fellebbező a második jogalap második részében azt kifogásolja, hogy az Elsőfokú Bíróság túlságosan korlátozottan vizsgálta felül a vitatott határozatot, és a gazdaságtudomány jelenlegi állásával, más illetékes hatóságok határozathozatali gyakorlatával, illetve a piaci realitásokkal összeegyeztethetetlen módszert alkalmazott, a jelen kifogás a jelen ítélet 24. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban elfogadhatatlan, mivel nem jelöli meg az Elsőfokú Bíróság által állítólag elkövetett téves jogalkalmazást.

²⁴⁵ El kell tehát utasítani a második jogalap második részét mint részben elfogadhatatlant és részben hatástalant vagy megalapozatlant.

d) A második jogalap harmadik, az árprés hatásaival kapcsolatos részéről

i. A felek érvei

²⁴⁶ Első kifogásában a fellebbező úgy érvel, hogy az Elsőfokú Bíróság helyesen utasítja el a Bizottság elgondolását, amely szerint nem szükséges a versenyellenes hatás bizonyítása. A hatások elemzésének keretében azonban az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 237. pontjában kizárólag a hozzáférési szolgáltatások díjait figyelembe vevő árprésre támaszkodik. Ezen ítélet 238. pontjában ráadásul az Elsőfokú Bíróság azonos téves előfeltevésre támaszkodik, amely szerint a fellebbező versenytársai kedvezőtlen helyzetben vannak a fellebbezőhöz képest az előfizetői hozzáférési és távközlési szolgáltatások közötti keresztámogatást illetően.

²⁴⁷ Második kifogásában fellebbező úgy érvel, hogy az Elsőfokú Bíróságnak a szóban forgó gyakorlat versenyellenes hatásaira vonatkozó megállapításai téves jogalkalmazást tartalmaznak. A megtámadott ítélet 239. pontjában az Elsőfokú Bíróság csupán megállapítja, hogy a fellebbező versenytársainak a piaci részesedése a széles sávú és keskeny sávú hozzáférési szolgáltatások piacán csekély maradt, anélkül hogy kifejténé a piaci részesedések és az állítólagos árprés közötti okozati összefüggést. A távközlés terén a hálózati szolgáltatók lassú piaci terjeszkedése nem meglepő, tekintettel a helyi hurok hálózati infrastruktúrájához szükséges beruházásokra.

²⁴⁸ Egyébként a fellebbező úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 240. pontjában tévesen olvasta a vitatott határozat száznyolcvankettedik

preambulumbekezdését, mivel e preambulumbekzdés nem a versenytársak piaci részesedéseinek az analóg vonalak területén történt visszaesésére hivatkozik, hanem a versenytársak által az előfizetőknek nyújtott hozzáférési szolgáltatásokon belül az analóg vonalak részesedésének visszaesésére.

²⁴⁹ A Bizottság vitatja a fellebbező állítását, amely szerint az Elsőfokú Bíróság elutasította az árprés esetében a versenyellenes hatás bizonyítása szükségességének hiányára vonatkozó megközelítést. A fellebbező kifogásai mindenesetre nem megalapozottak.

i. A Bíróság álláspontja

²⁵⁰ A második jogalap harmadik részének megvizsgálása végett meg kell állapítani először is, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 234–244. pontjában jogosan utasította el a Bizottság azon érvelését, amely szerint egy erőfölényben lévő vállalkozás olyan árképzési gyakorlatának a pusztá fennállása, amely a legalább azonos hatékonyságú versenytársakkal szemben árpréshez vezet, az EK 82. cikk értelmében visszaélésnek minősül, anélkül hogy szükséges lenne bizonyítani a versenyellenes hatást.

²⁵¹ Emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ítélet 174. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban, az erőfölénnyel a tagállamok közti kereskedelemre hatást gyakorló mértékben történő visszaélés megtiltásával az EK 82. cikk az erőfölényben lévő

vállalkozás olyan magatartására vonatkozik, amelynek hatására a termékeknek és a szolgáltatásoknak a gazdasági szereplők által nyújtott teljesítésen alapuló rendes versenyét jellemző eszközöktől eltérő eszközökkel korlátozzák a piacon még létező verseny szint fenntartását vagy a verseny fejlődését.

- 252 Az Elsőfokú Bíróság, anélkül hogy tévesen alkalmazná a jogot, megállapíthatta a megtámadott ítélet 235. pontjában, hogy az erőfölényben lévő vállalkozásnak a legalább azonos hatékonyságú versenytársakkal szemben árpréshez vezető árképzési gyakorlatát illetően a Bizottság által bizonyítandó versenyellenes hatás a fellebbező árképzési gyakorlata által az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi piacán a kínálat fejlődésére, és ennél fogva a verseny szintjére gyakorolt esetleges korlátozás formájában jelenhet meg.
- 253 Amint a jelen ítélet 177. és 178. pontjából is következik, a megtámadott ítéletben a szóban forgóhoz hasonló, az erőfölényben lévő vállalkozás – mint a fellebbező – által folytatott árképzési gyakorlat az EK 82. cikk értelmében vett visszaélésnek minősül, amennyiben a legalább azonos hatékonyságú versenytársakkal szemben az árprés lévén kizorító hatást gyakorolva e vállalkozás maga teszi nehezebbé, sőt lehetetlenné e versenytársak számára az érintett piacra való belépést, és erősíti meg ezzel a saját erőfölényét a fogyasztók érdekeinek kárára.
- 254 Kétségtől eltekintve, ha az erőfölényben lévő vállalkozás ténylegesen olyan árképzési gyakorlatot folytat, amely a legalább azonos hatékonyságú versenytársaival szembeni árpréshez vezet, amelynek célja e versenytársak érintett piacról való kizorítása, azon körülmény, miszerint a kitűzött célt végső soron nem érték el, nem zárja ki azt, hogy ez a gyakorlat az EK 82. cikk szerint visszaélésnek minősüljön. Ugyanakkor a versenytársak versenyhelyzetére gyakorolt legcsekélyebb hatás hiányában a szóban forgóhoz hasonló árképzési gyakorlat nem minősülhet kizorító magatartásnak, amennyiben a

versenytársaknak az érintett piaci terjeszkedése semmilyen szempontból sem nehezebb e magatartás következtében.

255 A jelen esetben, amint a jelen ítélet 231. pontjában már megállapítást nyert, tekintettel arra, hogy a fellebbező által nyújtott, helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások elengedhetetlenek a versenytársak számára az előfizetőknek nyújtott szolgáltatások kiskereskedelmi piacán való hatékony terjeszkedéshez, az Elsőfokú Bíróság – amint az a jelen ítélet 223–226. pontjából is kitűnik – jogosan állapította meg a megtámadott ítélet 237. pontjában, hogy a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nagykereskedelmi ára és az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi ár közötti különbözetből eredő árprés főszabály szerint korlátozza a verseny fejlődését az előfizetőknek nyújtott szolgáltatások kiskereskedelmi piacán, mivel a fellebbezővel azonos hatékonyságú versenytársak csak veszteséggel folytathatják tevékenységüket az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi piacán.

256 A fellebbező nem vitatta ez utóbbi megállapítást. A jelen ítélet 233–236. pontjában már kifejtett okokból az ezzel kapcsolatban az előfizetőknek nyújtott esetleges egyéb távközlési szolgáltatásokból származó bevételek figyelmen kívül hagyására alapított kifogást el kell utasítani, mint megalapozatlant. A megtámadott ítéletnek a keresztmogatás lehetőségére vonatkozó 238. pontjával kapcsolatos kifogást is el kell utasítani, mint hatástalant, a jelen ítélet 238–241. pontjában kifejtett okokból.

257 Egyébként a megtámadott ítélet 239. pontjában az Elsőfokú Bíróság – a bizonyítékok elferdítésére történő hivatkozás hiányában a ténybeli elemek független értékelésének keretében – megállapította: „az előfizetői hozzáférési szolgáltatások [kiskereskedelmi] piacán a TKG 1996. augusztus 1-i hatálybalépésével megtörtént piacliberalizáció óta a [...] versenytársai által megszerzett kis piaci részesedések azt mutatják, hogy a

felperes árképzési gyakorlata a verseny fejlődésének korlátját jelentette e piacon”. E tekintetben a fellebbező állításaival ellentétben egyértelműen kitűnik a „jelentette” kifejezésből, hogy az Elsőfokú Bíróság okozati összefüggést állapított meg a fellebbező árképzési gyakorlata és a versenytársak által szerzett kis piaci részesedések között. A fellebbező ezzel kapcsolatos kifogása tehát megalapozatlan.

258 Egyébként az Elsőfokú Bíróság az említett ítélet 244. pontjában megállapította – amit a fellebbező a jelen fellebbezés keretében nem is vitatott –, hogy a fellebbező nem terjesztett elő semmilyen bizonyítékot a vitatott határozatban tett megállapítások cáfolására, amelyek szerint az árképzési gyakorlata ténylegesen korlátozta a versenyt az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi piacán.

259 E körülmények között meg kell jegyezni, hogy az Elsőfokú Bíróság jogosan találta úgy, hogy a Bizottság megállapította, hogy a fellebbező szóban forgó árképzési gyakorlata tényleges kizorító hatást eredményezett a vele azonos hatékonyságú versenytársak tekintetében.

260 E következtetést nem cáfolja a fellebbező által a megtámadott ítélet 240. pontját illetően kifejtett kritika. Még ha az Elsőfokú Bíróság e tekintetben helytelenül is értelmezte a vitatott határozatot, e hiba hatástalan a jelen fellebbezés keretében, mivel többek között az ítélet 237. és 239. pontjának alátámasztásául szolgáló, a tárgyhoz nem tartozó indokolás ellen irányul, és a fentiekből kitűnik, hogy e pontok elegendőek annak bizonyítására, hogy az Elsőfokú Bíróság helyesen állapította meg, hogy a szóban forgó árképzési gyakorlat kizorító hatást gyakorol az előfizetői hozzáférési szolgáltatások kiskereskedelmi piacán.

261 Következésképpen a második jogalap harmadik részét el kell utasítani, mint részben hatástalant és részben megalapozatlant.

e) A második jogalpra vonatkozó következtetések

262 A fentiekből következik, hogy a második jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

4. A harmadik jogalpról, amely a bíróság kiszámításakor a díjszabályozás nem megfelelő figyelembevételével elkövetett téves jogalkalmazáson alapul

a) A megtámadott ítélet

263 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 306–321. pontjában elutasította a fellebbező arra alapuló jogalapjait, hogy nem vették kellően figyelembe a bíróság összegének kiszámítása során a díjszabályozást, illetve nem vették kellően figyelembe az enyhítő körülményeket.

264 A jogsértés súlyát illetően az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 310–313. pontjában a következőket állapította meg:

- „310. Meg kell állapítani, hogy a felperes állításával szemben a Bizottság joggal minősítette súlyosnak a jogsértést az 1998. január 1-je és 2001. december 31. közötti időszak vonatkozásában [...]. A kifogásolt árképzési gyakorlat ugyanis megerősíti az újonnan liberalizált piacra való belépés előtti akadályokat, és ezzel veszélyezteti a közös piac megfelelő működését. Fel kell idézni, hogy [a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatás {HL 1998. C 9., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. kötet, 1. fejezet, 171. o.; a továbbiakban: iránymutatás}] (1.A. pont, második francia bekezdés) az erőfölényben lévő vállalkozás részéről tanúsított kizáró magatartást súlyos jogsértésnek minősíti, sőt, gyakorlatilag monopolhelyzetben lévő vállalkozások esetében különösen súlyosnak.
311. Ami a RegTP által a felperes díjainak meghatározásába való beavatkozást illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a szankció mértékének megállapítása során az érintett vállalkozás magatartása kapcsán figyelembe lehet venni a nemzeti szabályozást mint enyhítő körülményt [...]
312. A tárgyaláson a Bizottság kifejtette, hogy a bírság 10%-os mérséklése, amelyre annak figyelembevételével került sor, hogy »[az előfizetői hozzáférési szolgáltatások tekintetében] [a felperes] [által alkalmazott] kiskereskedelmi és [a helyi hurokhoz való hozzáférés tekintetében a felperes által alkalmazott] nagykereskedelmi díja[k] olyan díjak, amelyek [...] nemzeti szintű ágazati szabályozás hatálya alatt álltak [...]« (a [vitatott] határozat [kétszázötvenkettedik] preambulumbekkezdése) egyrészt a RegTP által a felperes díjainak

meghatározásába való beavatkozással függ össze, másrészt azzal a körülménnyel, hogy e hatóság a [vitatott] határozattal érintett időszak folyamán több alkalommal vizsgálta a felperes árképzési gyakorlatából eredő [árprés] fennállását.

313. A Bizottság számára a bírság összegének meghatározása során rendelkezésre álló mérlegelési mozgástérre tekintettel [...] meg kell állapítani, hogy a Bizottság megfelelően vette figyelembe az előző pontban említett körülményeket, amikor 10%-kal mérsékelte a bírság alapösszegét.”

²⁶⁵ Az Elsőfokú Bíróság ezt követően a megtámadott ítélet 315–320. pontjában elutasította a fellebbező érvelését, amely szerint, amint az EK-Szerződés 82. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásról szóló, 2001. július 25-i 2001/892/EK bizottsági határozatban (COMP/C-1/36.915. – Deutsche Post AG – „külföldről érkező küldemények visszatartása”-ügy) (HL L 311., 40. o., a továbbiakban: Deutsche Post határozat) is tette az erőfölényben lévő vállalkozás esetében, a Bizottságnak csak jelképes bírságot kellett volna kiszabnia vele szemben.

²⁶⁶ E tekintetben az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 317–319. pontjában többek között a következőképpen rendelkezett:

„317. [...] meg kell állapítani, hogy a felperes helyzete alapvetően különbözik a Deutsche Post határozatban érintett vállalkozás helyzetétől.

318. A külföldi postai küldemények kezelése során felmerült visszaéléssel kapcsolatos Deutsche Post határozat[ból] [...] ugyanis az derül ki, hogy a Bizottság három ok miatt ítélte helyénvalónak, hogy az e határozatban érintett vállalkozásra jelképes bírságot szabjon ki: egyrészt a szóban forgó vállalkozás a német bíróságok ítélkezési gyakorlatának megfelelő magatartást tanúsított; másrészt nem létezett kifejezetten a határon átnyúló postai szolgáltatásokra vonatkozó közösségi ítélkezési gyakorlat; harmadrészt az érintett vállalkozás kötelezettséget

vállalt a külföldi postai küldemények kezelésére vonatkozó olyan eljárás bevezetésére, amely kiküszöböli a gyakorlati nehézségeket, és szükség esetén megkönnyíti a szabad verseny jövőbeli zavarainak felismerését.

319. A jelen ügyben először is meg kell állapítani, hogy az egyetlen bírósági határozat, amelyre a felperes hivatkozik az Oberlandesgericht Düsseldorf ítélete, amelyet e bíróság 2002. január 16-án hozott, vagyis azon időszak folyamán, amely tekintetében a [vitatott] határozat a jogsértés enyhe súlyúnak minősítette [...]. Mindenesetre ezt az ítéletet a Bundesgerichtshof 2004. február 10-i ítéletével hatályon kívül helyezte. Másodszor a [vitatott] határozatból [...] az derül ki, hogy a Bizottság ugyanazon elveket alkalmazta, mint amelyek [az EGK-Szerződés {82.} cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban 1988. július 18-án hozott 88/518/EK határozata {IV/30.178 – Napier Brown – British Sugar ügy} {HL L 284., 41. o.}] alapját is képezték. Márpedig a versenyszabályoknak a távközlési ágazat hozzáférési megállapodásaira való alkalmazásáról szóló – keret, érintett piacok és alapelvek –, 1998. augusztus 22-i közleményében [HL C 265., 2. o.] (117–119. pont) a Bizottság jelezte, hogy a távközlési ágazatban a [88/518] határozat elveit kívánja alkalmazni. [...] Végül harmadszor, a felperes a jelen ügyben nem vállalt semmilyen kötelezettséget arra nézve, hogy a jövőre nézve kizárjon bármilyen jogsértést.”

b) A felek érvei

- ²⁶⁷ A fellebbező harmadik jogalapja három részre oszlik, amelyek a jogsértés súlyos mivoltával, a díjszabályozás mint enyhítő körülmény megfelelő figyelembevételének hiányával és a jelképes bírság kiszabásával kapcsolatosak.

i. A harmadik jogalap első, a jogsértés súlyos mivoltával kapcsolatos részéről

– A felek érvei

- ²⁶⁸ A fellebbező ügy érvel, hogy az Elsőfokú Bíróság megsértette a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdését, amennyiben sem a Bizottság érvei, sem a megtámadott ítélet 306–310. pontjában kifejtett indokolása nem támasztják alá azon állítást, amely szerint az 1998. január 1-je és 2001. december 31-e közötti időszakban a fellebbező súlyos jogsértést követett el az iránymutatás értelmében.
- ²⁶⁹ A fellebbező ügy érvel továbbá, hogy az Elsőfokú Bíróság nem vette figyelembe azon tényt, hogy az iránymutatás 1.A. pontjával összhangban a kizáró magatartások jöllehet súlyos jogsértésnek „minősíthetők”, ez nem szükségszerű. Az Elsőfokú Bíróság következképpen az alapösszeg 10%-kal való csökkentése érdekében nem vizsgálta meg a súlyos jogsértésnek minősítés ellen szóló érveket, többek között a fellebbezőnek a jogsértéshez való csekély hozzájárulását, amit a megtámadott ítélet 312. pontja elismer.
- ²⁷⁰ A Bizottság úgy véli, hogy ezen érveket mint hatástalanokat vagy megalapozatlanokat el kell utasítani.

– A Bíróság álláspontja

- 271 Emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik a bírságszámítás módszerének terén. Az iránymutatásban meghatározott számítási módszer számos rugalmassági tényezőt tartalmaz, ami lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy a mérlegelési jogkörét a 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdésének szabályai szerint gyakorolhassa (lásd a C-322/07. P., C-327/07. P. és C-328/07. P. sz., Papierfabrik August Koehler és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2009. szeptember 3-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-7191. o.] 112. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 272 Ennek keretében a Bíróság feladata annak megállapítása, hogy az Elsőfokú Bíróság helyesen értékelte-e a hivatkozott mérlegelési jogkör Bizottság általi gyakorlását (a C-308/04. P. sz., SGL Carbon kontra Bizottság ügyben 2006. június 29-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-5977. o.] 48. pontja és a C-407/04. P. sz., Dalmine kontra Bizottság ügyben 2007. január 25-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-829. o.] 134. pontja).
- 273 E tekintetben az uniós versenyjog megsértésének súlyát illetően az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy azt számos tényező alapján kell meghatározni – mint például az ügy sajátos körülményei, az ügy háttere, a bíróságok elrettentő hatása –, azonban nincs olyan felsorolás, amely kimerítő vagy kötelező módon tartalmazná a mérlegelendő tényezőket (lásd különösen a C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P–C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. június 28-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-5425. o.] 241. pontját, a fent hivatkozott Dalmine kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 129. pontját, valamint a C-534/07. P. sz., Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 3-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-7415. o.] 54. pontját).
- 274 A jogsértések súlyának értékelésére hatással lévő elemek között szerepel az érintett vállalkozás magatartása, a szóban forgó magatartásban játszott szerepe, a haszon,

amelyet e magatartásból húzhatott, a mérete, és az érintett áruk értéke, valamint az a veszély, amelyet az ilyen jogsértések jelentenek az Unió célkitűzései számára (lásd analógia útján a C-100/80–103/80. sz., *Musique diffusion française* és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1983. június 7-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 1825. o.] 129. pontját, valamint a fent hivatkozott *Dansk Rørindustri* és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 242. pontját).

275 A jelen esetben tehát, anélkül hogy tévesen alkalmazná a jogot, megállapíthatta az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 310. pontjában, hogy a Bizottság joggal minősítette súlyosnak a fellebbező által elkövetett jogsértést az 1998. január 1-je és 2001. december 31. közötti időszak vonatkozásában, mivel a szóban forgó árképzési gyakorlat azáltal, hogy megerősíti az újonnan liberalizált piacra való belépés előtti akadályokat, veszélyezteti a belső piac megfelelő működését. Ugyanis, amint a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, a szóban forgóhoz hasonló kirekesztő magatartás erőfölényben lévő vállalkozások általi folytatása az EK 82. cikk különösen súlyos megsértését jelenti (lásd ebben az értelemben a 6/73. és 7/73. sz., *Istituto Chemioterapico Italiano* és *Commercial Solvents* kontra Bizottság egyesített ügyekben 1974. március 6-án hozott ítéletének [EBHT 1974., 223. o.] 51. pontját, valamint a fent hivatkozott *AKZO* kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 162. pontját).

276 Az iránymutatás 1.A. pontja második francia bekezdésének értelmében a versenytársakat a piacról kizáró magatartások helyesen minősíthetők súlyos, illetve különösen súlyos jogsértésnek, amennyiben azokat kvázi monopolhelyzetben lévő vállalkozás tanúsítja.

277 Azon tény, miszerint tekintettel árainak a RegTP általi szabályozására, a fellebbező állítólag csak csekély mértékben járult hozzá a jogsértéshez, nem kérdőjelezi meg e megállapításokat, mivel az érintett vállalkozás által a jogsértésben játszott szerep főszabály szerint nem kötelező eleme a jogsértés súlya értékelésének, hanem csupán egy a releváns tényezők között (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott *Dalmine* kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 132. pontját).

- 278 A Bíróság ítélezési gyakorlatából kitűnik, hogy – amint arra az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 311. pontjában rámutatott – a szankció mértékének megállapítása során az érintett vállalkozás magatartása kapcsán figyelembe lehet venni a nemzeti szabályozást mint enyhítő körülményt (lásd ebben az értelemben a 40/73–48/73., 50/73., 54/73–56/73., 111/73., 113/73. és 114/73. sz., Suiker Unie és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1975. december 16-án hozott ítélet [EBHT 1975., 1663. o.] 620. pontját és a fent hivatkozott CIF-ügyben hozott ítélet 57. pontját).
- 279 Az Elsőfokú Bíróság tehát szintén helyesen ítélte meg a megtámadott ítélet 311–313. pontjában, hogy a Bizottság a számára a bírság összegének meghatározása során rendelkezésre álló mérlegelési mozgástérre tekintettel, megfelelően vette figyelembe a fellebbező korlátozott szerepét a RegTP-nek az árai meghatározásában való beavatkozása kapcsán, amikor 10%-kal mérsékelte a bírság alapösszegét.
- 280 Egyébként, amint a fentiekből következik, az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 310–313. pontjában tett megállapításokkal jogilag megkövetelt módon indokolta ezen ítéletet, mivel egyértelművé tette a jelen ítélet 135. és 136. pontjában hivatkozott ítélezési gyakorlattal összhangban az indokokat, amelyek alapján a jogsértés súlyosnak minősült, és amelyek alapján nem indokolt másféle minősítés a fellebbező korlátozott szerepére tekintettel.
- 281 Következésképpen a harmadik jogalap első részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

ii. A harmadik jogalap második, a díjszabályozás mint enyhítő körülmény nem megfelelő figyelembevételével kapcsolatos részéről

– A felek érvei

²⁸² A fellebbező megállapítja, hogy a vitatott határozat kétszázötvenkettedik preambulumbekkezdésében a Bizottság kizárólag a nemzeti szintű ágazati szabályozás létét vette figyelembe, és nem annak tartalmát, azaz különösen nem a versenykorlátozó árprés RegTP általi vizsgálatát és fennállásának tagadását.

²⁸³ A fellebbező úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amikor nem kifogásolta azt, hogy a Bizottság figyelmen kívül hagyott két másik enyhítő körülményt az iránymutatás 3. pontja értelmében. A versenyellenes árprés fennállásának számos határozatban történő vizsgálata és tagadása következtében a fellebbező meg volt győződve magatartása jogszerűségéről. Ráadásul a jogsértést legfeljebb gondatlanságból követte el.

²⁸⁴ A Bizottság úgy véli, hogy a fellebbező e kifogásait mint megalapozatlanokat el kell utasítani.

– A Bíróság álláspontja

- 285 Először is az azon körülmény figyelembevételének hiányán alapuló kifogást illetően, miszerint a RegTP megállapította, hogy nem áll fenn árprés, meg kell állapítani, hogy e kifogás a megtámadott ítélet téves olvasatán alapul.
- 286 A megtámadott ítélet 312. pontjában az Elsőfokú Bíróság kifejezetten kifejtette – ami a bizonyítékok elferdítésére történő hivatkozás hiányában a ténybeli elemek Elsőfokú Bíróság általi független értékelése alá tartozik –, hogy a bíróság 10%-os Bizottság általi mérséklése, amelyre a vitatott határozatban annak figyelembevételével került sor, hogy az előfizetői hozzáférési szolgáltatások tekintetében a fellebbező által alkalmazott kiskereskedelmi árak és a helyi hurokhoz való nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások a fellebbező által alkalmazott nagykereskedelmi árak olyan díjak, amelyek nemzeti szintű ágazati szabályozás hatálya alatt álltak, ami egyrészt a RegTP által a fellebbező díjainak meghatározásába való beavatkozással függ össze, másrészt azzal a körülménnyel, hogy e hatóság a szóban forgó időszak folyamán több alkalommal vizsgálta a felperes árképzési gyakorlatából eredő árprés fennállását.
- 287 E körülmények között a fellebbező jelen kifogását el kell utasítani, mint megalapozatlant.
- 288 Másodsorban a jogsértés gondatlan jellegére alapított kifogást illetően emlékeztetni kell arra, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 295–298. pontjában kifejtette az okokat, amelyek alapján el kell utasítani azt, hogy a fellebbező részéről nem merült fel gondatlanság vagy szándékosság. Amint az a jelen ítélet 124–137. pontjából kitűnik, a fellebbező által a jelen fellebbezés első jogalapjának harmadik része keretében felhozott kifogások vizsgálata alapján nem derült fény semmilyen téves jogalkalmazásra, illetve az indokolási kötelezettség megsértésére ezen indokokat illetően.

- 289 A jelen kifogásban a fellebbező csupán azt állítja, hogy a jogsértést legfeljebb gondatlanságból követték el. Ezzel azt kéri – anélkül, hogy a bizonyítékok elferdítésére hivatkozna –, hogy a Bíróság maga értékelje a tényállást. A jelen ítélet 53. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban e kifogást mint a fellebbezés szakaszában elfogadhatatlant el kell utasítani.
- 290 Következésképpen el kell utasítani a harmadik jogalap második részét mint részben elfogadhatatlant és részben megalapozatlant.

iii. A harmadik jogalap harmadik, a jelképes bíróság kiszabásával kapcsolatos részéről

– A felek érvei

- 291 A fellebbező arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 319. pontjában figyelmen kívül hagyta az egyenlő bánásmódhoz való jogot, amikor a fellebbezővel szemben nem jelképes bíróságot szabott ki, mint a Deutsche Post határozatban, jóllehet a Bizottság által az említett határozatban e célból megállapított három feltétel a jelen esetben is teljesült.
- 292 E tekintetben a fellebbező először is arra hivatkozik, hogy a német bíróságok ítélkezési gyakorlatával összhangban járt el, hiszen a RegTP számos alkalommal kimondta a szóban forgó időszakban, hogy az állítólagos árprés nem versenyellenes. Nem releváns, hogy az Oberlandesgericht Düsseldorf 2002. január 16-i ítéletét hatályon

kívül helyezte a Bundesgerichtshof 2004-ben, mivel e hatályon kívül helyezés olyan kivétel következménye, amely a jelen esetben nem alkalmazandó, és a fellebbező csak a Bundesgerichtshof ítéletének meghozatalát követően indulhatott ki az EK 82. cikk szerinti felelősség elvéből. Másodsorban a szóban forgó időszak során nem létezett alkalmazandó uniós ítélkezési gyakorlat. A megtámadott ítélet 319. pontjában hivatkozott, 1998. augusztus 22-i közlemény nem minősíthető „ítélkezési gyakorlatnak”, és nem mond semmit a jelen esetben meghatározó kérdéstről, azaz arról, hogy megállapítható-e árprés szabályozott díjak esetében. Egyébként az Elsőfokú Bíróság ellentmond önmagának, hiszen a megtámadott ítélet 188. pontjában maga is megállapítja, hogy mind ez idáig az uniós bíróságok nem foglaltak kifejezetten állást az árprés fennállásának vizsgálata során alkalmazandó módszerről. Végül harmadsorban a jogsértés befejezésére vonatkozó kötelezettségvállalás nem lehet a jelképes bírság kiszabásának kötelező feltétele, amennyiben, mint a jelen esetben is, az állítólagos jogsértés felderítése nem jelent semmilyen nehézséget, mivel kizárólag a magatartás értékelése vitatott.

²⁹³ A Bizottság úgy érvel, hogy a fellebbező állítása nem releváns, másodlagosan pedig megalapozatlant.

– A Bíróság álláspontja

²⁹⁴ Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében az a tény, hogy a Bizottság a múltban bizonyos fajta jogsértésekre bizonyos szinten szabta ki a bírságokat, nem fosztja meg a Bizottságot attól a lehetőségtől, hogy ezt a szintet a 17. rendeletben jelzett korlátok között felemelje, ha ez az uniós versenypolitika végrehajtásának biztosítása érdekében szükséges. Az uniós versenyjog szabályainak hatékony

alkalmazása megkívánja, hogy a Bizottság bármikor e politikához tudja igazítani a bírság szintjét (a fent hivatkozott Musique Diffusion française és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 109. pontja).

- 295 Mindenesetre a jelen esetben az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 317–320. pontjában részletesen kifejtette azon indokokat, amelyek alapján a fellebbező helyzetét a Deutsche Post határozatban hivatkozott vállalkozás helyzetétől alapvetően eltérőnek kell minősíteni.
- 296 Meg kell állapítani, hogy ezen érveléssel a fellebbező lényegében az Elsőfokú Bíróság által e tekintetben tett megállapítások vitatására szorítkozik, azzal érvelve, hogy a Deutsche Post határozatban hivatkozott vállalkozással azonos helyzetben van, mivel a jelen esetben is teljesül a három feltétel, amelyek alapján a Bizottság jelképes bírságot szabott ki az említett határozatban, azonban nem hivatkozva sem tények elferdítésére, sem olyan okokra, amelyek alapján ezen értékelés egy vagy több téves jogalkalmazást tartalmazna.
- 297 Következésképpen a fellebbező valójában ezzel, az Elsőfokú Bíróság előtt már kifejtetteket lényegében megismétlő érveléssel az Elsőfokú Bírósághoz benyújtott kereset újbóli megvizsgálását kívánja elérni, ami a jelen ítélet 24. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban nem tartozik a Bíróság hatáskörébe a fellebbezés keretében.
- 298 Egyébként, amennyiben a fellebbező a megtámadott ítélet indokolása és 188. pontja közötti ellentmondásosságára hivatkozik, e kifogást el kell utasítani, mint megalapozatlant. Az Elsőfokú Bíróság által az említett pontban kifejtett azon körülmény,

miszerint mind ez idáig az uniós bíróságok nem foglaltak kifejezetten állást az árprés fennállásának vizsgálata során alkalmazandó módszerről, egyáltalán nem áll ellentmondásban a megtámadott ítélet 319. pontjában szereplő azon állítással, mely szerint a Bizottság maga már alkalmazta a vitatott határozatban szereplő elveket, és a távközlési ágazatnak már bejelentette alkalmazásukat.

- 299 Következésképpen el kell utasítani a harmadik jogalap harmadik részét mint részben elfogadhatatlant és részben megalapozatlant.

c) A harmadik jogalapra vonatkozó következtetések

- 300 A fentiekből következik, hogy a harmadik jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

- 301 Ennélfogva a jelen fellebbezést el kell utasítani.

A költségekről

- 302 Az eljárási szabályzat 122. cikkének 1. §-a alapján, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről. Az említett szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján, amelyet ugyanezen szabályzat 118. cikke alapján a fellebbezési eljárásban is alkalmazni

kell, a Bíróság a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A fellebbezőt, mivel peresztes lett, a Bizottság, a Vodafone és a Versatel kérelmének megfelelően kötelezni kell a jelen eljárás költségeinek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.**

- 2) A Bíróság a Deutsche Telekom AG-t kötelezi a költségek viselésére.**

Aláírások